

1. พงศาวดารและประวัติศาสตร์มีความแตกต่างกันในเรื่องใดมากที่สุด

1. อิทธิพลที่มีต่อการบันทึกและค้นคว้า
2. ความเชื่อถือได้และความเป็นไปได้
3. ขอบเขตของเรื่องราวที่ได้บันทึกและรวบรวมไว้
4. จุดมุ่งหมายในการบันทึกและวิธีการในการค้นคว้ารวบรวม

2. การค้นพบแหล่งโบราณคดีที่บ้านเชียง แสดงถึงอะไร

1. การค้นพบการรัฐโบราณในดินแดนไทย
2. การค้นพบแหล่งอารยธรรมของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย
3. การค้นพบแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่สำคัญในดินแดนไทย
4. การค้นพบหลักฐานสำคัญที่ใช้ในการตั้งทฤษฎีถิ่นกำเนิดชนชาติไทย

3. จงเรียงลำดับราชวงศ์สมัยอยุธยาที่ครองราชย์นานจากมากไปน้อย

1. สุโขทัย	สุพรรณภูมิ	บ้านพลูหลวง	ปราสาททอง	อู่ทอง
2. สุพรรณภูมิ	บ้านพลูหลวง	สุโขทัย	ปราสาททอง	อู่ทอง
3. บ้านพลูหลวง	สุพรรณภูมิ	ปราสาททอง	สุโขทัย	อู่ทอง
4. ปราสาททอง	สุพรรณภูมิ	บ้านพลูหลวง	สุโขทัย	อู่ทอง

4. ข้อใดมีฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาที่ทรงมีในการปกครองราษฎร

1. เจ้าชีวิต
2. เทวราชา
3. ชรรณราชา
4. อนนกนิกรสมมติ

5. เมื่อประเทศไทยมีการปฏิรูปการปกครองในทศวรรษ 2430 เกิดเหตุการณ์สำคัญในข้อใด

1. การตั้งสภาที่ปรึกษาการ
2. การตั้งกระทรวง
3. การตั้งเจ้าอาณานิคม
4. การตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์

6. “การสร้างรัฐชาติสมัยใหม่” ของประเทศไทยเริ่มสมัยใด

1. พระบาทสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
2. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
3. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
4. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

7. การกำหนดวันที่ 5 ธันวาคมอันเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นวันชาติแทนวันที่ 24 มิถุนายน การเปลี่ยนแปลงนี้กำหนดขึ้นในคณะรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีท่านใด
1. จอมพล ป. พิบูลสงคราม
 2. จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
 3. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
 4. พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
8. ในปี พ.ศ.2454 เกิดการปฏิวัติที่ประเทศใด ซึ่งเป็นผลให้ปัญญานของไทยที่ต้องการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเตรียมการปฏิวัติ
1. จีน
 2. ฝรั่งเศส
 3. เยอรมัน
 4. รัสเซีย
9. นายกรัฐมนตรีท่านใดใช้ “นโยบายการเมืองนำการทหาร” ในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ และเรียกผู้กลับใจว่า “ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย”
1. พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
 2. พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
 3. พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
 4. พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ
10. ขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ใช้รหัสของกลุ่มเป็นภาษาอังกฤษว่า X.O. Group เป็นขบวนการของชาติใด
1. ไทย
 2. มาเลเซีย
 3. ฟิลิปปินส์
 4. อินโดนีเซีย
11. หากท่านเป็นผู้หนึ่งในสมัยสุโขทัย จะทำสิ่งใดเพื่อพัฒนาการเกษตรของอาณาจักร
1. จัดตลาดนัดพืชผล
 2. ขยายตลาดส่งออก
 3. จัดระบบที่ดินทำกิน
 4. สร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ
12. ข้อใดเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นถึงความรู้ในการวางแผนจัดการเมืองในสมัยโบราณ และมีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์ในลักษณะของการพึ่งพาตนเอง
1. ฝาย
 2. เสาหิน
 3. บาราย
 4. คูเมือง
13. การพยากรณ์ดวงชะตาในหน้าหนังสือพิมพ์ต่างๆ เป็นมรดกของอารยธรรมใด
1. คาลเดียน
 2. ฟินีเซียน
 3. สุเมเรียน
 4. เปอร์เซีย

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

14. ข้อใดไม่ใช่ผลงานของไมเคิล แองเจโล

1. Pieta	2. The Last Judgement
3. David	4. The Last Supper

15. การปฏิวัติอุตสาหกรรมก่อให้เกิดลัทธิใด

1. เสรีนิยม	สังคมนิยม	2. มนุษยนิยม	ปัจเจกชนนิยม
3. เผด็จการนิยม	จักรวรรดินิยม	4. อำนาจนิยม	เบ็ดเสร็จนิยม

16. ประวัติความเป็นมาของประชาธิปไตยในโลกตะวันตกนั้น เรื่องใดถือว่าเก่าแก่ที่สุด

1. การโจมตีคุกบาสดิล	2. กฎบัตรแมกนาคาร์ตา
3. การปฏิวัติอันรุ่งโรจน์ของอังกฤษ	4. สถาบันนักรบของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16

17. ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เกิดวิกฤตการณ์สำคัญที่สุดในข้อใด

1. สงครามเย็น
2. การเพิ่มขึ้นของประชากร
3. ประเทศมหาอำนาจแข่งขันกันแสวงหาอาณานิคม
4. สภาพเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก

18. ใครเป็นผู้เสนอ “หลักการแข่งขันและอยู่ร่วมกันโดยสันติ”

1. คาร์ล มาร์กซ	2. บอริส เยลต์ซิน
3. มิฮาอิล กอร์บาชอฟ	4. นิกิตา ครุสชอฟ

19. หน่วยงานใดในองค์การสหประชาชาติเป็นผู้แต่งตั้งนายบัน คี มูน เป็นเลขาธิการสหประชาชาติ

1. คณะมนตรีความมั่นคง
2. คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมร่วมกับศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ
3. สมัชชาใหญ่ โดยการเสนอแนะของคณะมนตรีความมั่นคง
4. องค์การที่สำคัญทั้ง 6 ขององค์การสหประชาชาติ

20. ความขัดแย้งทางการเมืองของศรีลังกาในปัจจุบันเกิดจากปัญหาพื้นฐานด้านใด

1. ปัญหาความขัดแย้งของนักการเมือง
2. ปัญหาความตกดั่งทางเศรษฐกิจ
3. ปัญหาการแทรกแซงทางการเมืองจากอินเดีย
4. ปัญหาความแตกต่างทางเชื้อชาติและศาสนา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

21. “แอนนิโมมิเตอร์” เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่นำมาใช้ประโยชน์อะไร

1. วัดอุณหภูมิ	2. วัดความชื้นในอากาศ
3. วัดปริมาณน้ำฝน	4. วัดความเร็วของกระแสลม

22. ถ้าประเทศไทยในขณะนี้มีความมาตรฐานของท้องถิ่นเป็นเพียงวัน ประเทศหรือเมืองดังต่อไปนี้ จะมีความมาตรฐานของท้องถิ่นเป็นเวลาเท่าใด

1. ญี่ปุ่น 14.00 น.	พม่า 11.30 น.	อินเดีย 10.30 น.	ฝรั่งเศส 06.00 น.
2. ญี่ปุ่น 14.00 น.	พม่า 11.30 น.	อินเดีย 11.00 น.	ฝรั่งเศส 06.00 น.
3. ญี่ปุ่น 11.00 น.	พม่า 12.30 น.	อินเดีย 11.00 น.	ฝรั่งเศส 18.00 น.
4. ญี่ปุ่น 11.00 น.	พม่า 12.30 น.	อินเดีย 10.30 น.	ฝรั่งเศส 18.00 น.

23. คำว่า “โพลเดอร์” (Polder) หมายถึงลักษณะภูมิประเทศอย่างไร

1. พื้นที่ราบที่อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล
2. พื้นที่ราบที่ดินค่อนข้างเค็มใช้ปลูกพืชได้
3. พื้นที่ราบที่มนุษย์สร้างขึ้นจากการทำเขื่อนกั้นน้ำทะเล
4. พื้นที่ราบที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกผสมกับการเลี้ยงสัตว์

24. ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ข้อใดที่มีกระบวนการเกิดที่แตกต่างกัน

1. เสาดิน	ฮ่อมจ้อม	2. กุมภลักษณ์	แก่งตะนะ
3. หลุมยุบ	อ่างสลุง	4. เนินเขา	ออบหลวง

25. ลักษณะภูมิประเทศแบบใดที่ไม่ได้เกิดจากการกระทำของน้ำใต้ดิน

1. Karst	2. Geyser
3. Hot spring	4. Loess

26. หินเปลือกโลกในกลุ่มใดซึ่งตามปกติจะให้กำเนิดดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง

1. หินปูน	หินทราย	หินดินดาน	2. หินแกรนิต	หินดินดาน	หินบะซอลต์
3. หินปูน	หินบะซอลต์	หินภูเขาไฟ	4. หินแกรนิต	หินบะซอลต์	หินภูเขาไฟ

27. ลักษณะภูมิประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เรียกว่า “กุด” นั้นสามารถเปรียบเทียบกับได้กับลักษณะภูมิประเทศของภาคเหนือในข้อใด

1. อ่างสลุง	2. ฮ่อมจ้อม
3. น้ำลัด	4. ฝาย

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

28. ปาเบญจพรรณสัมพันธ์กับภูมิอากาศแบบใดของไทย

1. พุ่มหญ้าเมืองร้อน (Aw)	2. มรสุมเมืองร้อน (Am)
3. ร้อนชื้นแถบศูนย์สูตร (Af)	4. กึ่งโซนร้อน (Cw)

29. จังหวัดจันทบุรีและตราดมีปริมาณฝนสูงมากสืบเนื่องมาจากฝนประเภทใด

1. ฝนภูเขา	2. ฝนปะทะมวลอากาศ
3. ฝนพาความร้อน	4. ฝนปะทะมรสุม

30. ปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยโดยทั่วไปเกิดจากสาเหตุใดน้อยที่สุด

1. ไม่มีกฎหมายที่ใช้ควบคุมได้อย่างเข้มงวด
2. ขาดการควบคุมอย่างจริงจังจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
3. ใช้เทคโนโลยีล้ำสมัย สิ้นเปลืองพลังงานและเกิดมลพิษสูง
4. การลดต้นทุนของการประกอบการโดยหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายในการบำบัดของเสีย

31. การที่ก๊าซบางชนิดมีมากขึ้นไปจากภาวะเรือนกระจก จะเกิดผลเสียด้านใดมากที่สุด

1. รังสีบางชนิดไม่สามารถทะลุผ่านชั้นบรรยากาศมาถึงผิวโลก
2. สกัดกั้นความร้อนที่สะท้อนจากผิวโลก
3. โอโซนเบาบางลง
4. ปริมาณฝนลดลง

32. การปฏิบัติข้อใดได้ใช้หลักการของวิธีนิเวศพัฒนา

1. เปลี่ยนพื้นที่ป่าเป็นสวนยางหรือสวนไม้ผล
2. ปลูกพืชสวนผสมกลมกลืนกับป่าดั้งเดิม
3. สร้างอ่างเก็บน้ำในพื้นที่เหมืองแร่ร้าง
4. อนุญาตให้ระเบิดหินเฉพาะบริเวณที่เป็นภูเขาหัวโล้นเท่านั้น

33. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับปรากฏการณ์ เอล นินโญ่

1. อุณหภูมิของกระแสน้ำในมหาสมุทรสูงขึ้น
2. เกิดภัยแล้งและน้ำท่วมผิดปกติ
3. การแปรปรวนของกระแสน้ำในมหาสมุทรที่สำคัญซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพอากาศทั่วโลก
4. เกิดแถบชายฝั่งอเมริกาใต้ก่อนแล้วลุกลามไปทั่วโลก

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

34. การกระจายของป่าไม้ที่พบในภูมิภาคต่างๆ ของโลกขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ยกเว้นข้อใด

1. แสงแดดและอุณหภูมิเฉลี่ย
2. ระยะของฤดูกาลเพาะปลูก
3. การระบายของน้ำและความสมบูรณ์ของดิน
4. สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่เป็นประจำ

35. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

(CBD : Convention on Biological Diversity)

1. การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
2. การใช้ประโยชน์ขององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
3. การแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม
4. การควบคุมการค้าระหว่างประเทศซึ่งสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์

36. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาแผงม้า จังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบันพื้นที่สภาพกลายเป็นพื้นที่ป่าอันอุดมสมบูรณ์สืบเนื่องมาจากมาตรการอนุรักษ์ในข้อใด

1. การประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507
2. การประกาศยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศเมื่อ พ.ศ.2532
3. การประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535
4. การร่วมโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ.2537

37. ข้อใดไม่ใช่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
3. การยึดอายุการใช้งานทรัพยากรธรรมชาติให้ยาวนานที่สุด
4. การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่นำมาใช้ให้นานที่สุด

38. บรรยากาศชั้นใดที่มีโอโซนอยู่มากเพื่อกรองรังสีอุลตราไวโอเลตและรังสีต่างๆ ไม่ให้ผ่านมายังพื้นผิวโลก

1. เมโซสเฟียร์
2. ไอโอโนสเฟียร์
3. โทรโพสเฟียร์
4. สเตรโตสเฟียร์

39. โครงการแหลมผักเบี้ย เป็นการวิจัยและพัฒนาเรื่องใด

1. บำบัดน้ำเสีย
2. ดินพรุ
3. ป่าเสื่อมโทรม
4. ป่าชายเลน

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

40. ข้อใดเป็นการประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

1. การบวชต้นไม้	2. การทอผ้าไหม
3. ธนาคารโคกระบือ	4. การรวมกลุ่มแม่บ้าน

41. พิจารณาจากโครงสร้างและการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐแล้วสามารถแบ่งประเภทของรัฐได้ 2 รูปแบบตามข้อใด

1. รัฐทุนนิยม	รัฐสังคมนิยม	2. รัฐเดี่ยว	รัฐรวม
3. ราชาณาจักร	สาธารณรัฐ	4. รัฐบาลกลาง	รัฐบาลท้องถิ่น

42. การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการวางแผนในระดับใด

1. การวางแผนส่วนรวม	2. การวางแผนแห่งชาติ
3. การวางแผนระดับภาค	4. การวางแผนท้องถิ่น

43. ข้อใดเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

1. ประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่
2. แม้เสียงข้างมากจะเป็นผู้ปกครอง แต่ก็ต้องฟังเสียงข้างน้อยด้วย
3. ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายและมีระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด
4. ชาดิบ้านเมืองต้องมีความมั่นคงและมั่งคั่ง

44. ระบบการเมืองใดที่มีพื้นฐานของลัทธิชาตินิยมและเชื้อชาติเป็นหลัก

1. ประชาธิปไตย	2. ฟาสซิสต์
3. คอมมิวนิสต์	4. สังคมนิยมประชาธิปไตย

45. ข้อใดเป็นข้อดีของระบอบเผด็จการ

1. ตัดสินใจได้รวดเร็ว	2. ทำให้ประเทศพัฒนาได้รวดเร็ว
3. แก้ปัญหาได้มีประสิทธิภาพ	4. เกิดข้อผิดพลาดได้ยาก

46. “สิทธิของประชาชนที่สามารถเข้าถึงรายละเอียดของข้อตกลงระหว่างประเทศก่อนจะมีผลผูกพันกันตามกฎหมายระหว่างประเทศ หากว่าข้อตกลงนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง” กำหนดไว้ในมาตราใด ตามรัฐธรรมนูญ 2550

1. มาตรา 63	2. มาตรา 93
3. มาตรา 111	4. มาตรา 190

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

47. ตามรัฐธรรมนูญ 2550 การเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีจะต้องใช้คะแนนเสียงในสัดส่วนเท่าใดของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

1. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 5
2. ไม่น้อยกว่า 2 ใน 5
3. ไม่น้อยกว่า 1 ใน 6
4. ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

48. กฎหมายในข้อใดอยู่ในลำดับศักดิ์ของกฎหมายชั้นเดียวกัน

1. พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด
2. พระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
3. พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา
4. พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง

49. นับแต่วันที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตายเป็นระยะเวลาเท่าใด ที่ไม่อาจถือว่าทารกที่เกิดมีชีวิตเป็นทายาทของเจ้ามรดก

1. 210 วัน
2. 260 วัน
3. 310 วัน
4. 365 วัน

50. ข้อใดไม่ใช่สภาพบังคับของกฎหมาย

1. การบังคับให้ผู้ขายไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามสัญญาจะซื้อขาย
2. การชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกทำร้ายร่างกาย
3. การบังคับให้ผู้ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน
4. การบังคับให้สมรสตามสัญญาหมั้น

51. นิติกรรมในข้อใดที่ผู้เยาว์ทำโดยลำพังแล้วมีผลเป็นโมฆะ

1. รับเงินที่มีผู้ยกให้โดยเสน่หา
2. จดทะเบียนรับว่าเป็นบุตรของตน
3. ทำสัญญาซื้อขายรถยนต์มาขับที่ขย่เล่น
4. ทำพินัยกรรมเมื่ออายุ 14 ปี

52. นายมากลักแหวนเพชรกรรยาของตนไปจำหน่าย นายมากต้องรับผิดชอบหรือไม่

1. ผิดฐานลักทรัพย์แต่กฎหมายลดโทษให้กึ่งหนึ่ง
2. ผิดฐานลักทรัพย์แต่กฎหมายยกเว้นความผิดให้
3. ผิดฐานลักทรัพย์แต่กฎหมายยกเว้นโทษให้
4. ไม่มีความผิด เพราะกฎหมายถือว่าลักทรัพย์ตนเอง

53. การที่มนุษย์รู้จักใช้ _____ จึงทำให้มนุษย์สามารถสั่งสมและถ่ายทอดความรู้ได้

1. เครื่องมือเครื่องใช้
2. จินตนาการ
3. ภาษา
4. สัญลักษณ์

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

54. “วัฒนธรรมคือมรดกของสังคม” หมายความว่าอย่างไร

1. วัฒนธรรมเป็นเสมือนสมบัติของสังคม
2. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดกันมา
3. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างอย่างประณีตบรรจง
4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความควรจะอนุรักษ์ไว้

55. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมที่เรียกว่า “สหธรรม” ของสังคมไทย

1. การนั่งพับเพียบในวัด
2. การรักษาผู้ป่วยด้วยน้ำมันต์
3. การปล่อยปลาไหลสะเดาะเคราะห์
4. การไหว้พระราหูในคืนจันทร์คราส

56. ข้อใดคือความหมายที่ถูกต้องของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งของ
2. เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคม
3. เป็นการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม
4. เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับสภาพและบทบาททางสังคม

57. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุสำคัญของปัญหาอาชญากรรม

1. ความบกพร่องทางร่างกายและจากกรรมพันธุ์
2. ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม
3. สภาพครอบครัวที่แตกแยก
4. การขาดประสิทธิภาพของมาตรการทางกฎหมาย

58. การละเล่นของไทย เช่น ตี๋นกำรำเคียว เป็นประเพณีที่บอกให้เราเห็นว่า วัฒนธรรมไทยนั้นมีพื้นฐานมาจากลักษณะใด

1. เกษตรกรรม
2. ความสนุกสนาน
3. พิธีกรรม
4. ความสามัคคี

59. ประเพณีใดได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

1. ประเพณีสารทเดือนสิบ
2. ประเพณีรับบัวโขงบัว
3. ประเพณีการสืบชะตาหรือต่ออายุ
4. ประเพณีกินผัก

60. ข้อใดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวลี

1. เพลงบอก
2. เพลงฉ่อย
3. ลำตัด
4. เพลงอีแซว

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

61. สินค้าข้อใดแตกต่างจากสินค้าข้ออื่น

1. ยารักษาโรคที่โรงพยาบาลจ่ายให้คนอนาถา
2. สมุดและหนังสือเรียนที่รัฐแจกให้ฟรีแก่นักเรียนยากจน
3. บัตรโดยสารรถเมล์ไม่เสียเงินของทหารผ่านศึก
4. อากาศและแสงแดดที่ชายหาด

62. ปริมาณเสนอขายสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยในข้อใดน้อยที่สุด

1. ราคาสินค้าชนิดนั้น
2. ราคาปัจจัยการผลิตที่ใช้ผลิตสินค้าชนิดนั้น
3. รายได้ของผู้ซื้อ
4. ระดับเทคโนโลยี

63. จุดมุ่งหมายของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์คือข้อใด

1. การมีเงินสำหรับซื้อสินค้าที่มีความต้องการมากที่สุด
2. การบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพในระดับรายได้ที่มีอยู่
3. ความพอใจสูงสุดจากการบริโภคสินค้าในระดับรายได้ที่มีอยู่
4. การแสวงหาสินค้ามาสนองความต้องการให้ได้มากที่สุด

64. เศรษฐศาสตร์มหภาคไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

1. ปริมาณการไหลเข้าและไหลออกของเงินในวงจรเศรษฐกิจ
2. การเข้าประกันราคาข้าวเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร
3. ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปในระบบเศรษฐกิจ
4. ปัญหาการว่างงานในระบบเศรษฐกิจ

65. การกำหนดราคาเชิงกลยุทธ์สอดคล้องกับข้อใด

1. การกำหนดราคาโดยผู้ซื้อ
2. การกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทาน
3. การกำหนดราคาในตลาดแข่งขันสมบูรณ์
4. การกำหนดราคาในตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

66. การจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม อาศัยกลไกในข้อใด

1. กลไกราคา
2. กลไกรัฐ
3. กลไกภาษี
4. กลไกการค้า

67. ระบบสังคมนิยมกับระบบทุนนิยมมีข้อแตกต่างในเรื่องใด

1. ระบบสังคมนิยมรัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องเศรษฐกิจทุกเรื่อง
2. ระบบสังคมนิยมจะให้ความสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจมากกว่าทุนนิยม
3. ระบบสังคมนิยมประชาชนสามารถซื้อสินค้าในราคาต้นทุนได้
4. ประชาชนในประเทศสังคมนิยมจะมีฐานะเท่าเทียมกันทุกประการ

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

68. ต้นทุนทางสังคมในทางเศรษฐศาสตร์หมายถึงข้อใด

1. ต้นทุนเอกชนและต้นทุนภายนอก	2. ต้นทุนชัดเจนและต้นทุนไม่ชัดเจน
3. ต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์	4. ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

69. ข้อใดเป็นภาษีทางตรงทั้งหมด

1. ภาษีเงินได้	ภาษีทรัพย์สิน	ภาษีมรดก
2. ภาษีศุลกากร	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีสรรพสามิต
3. ภาษีเงินได้	ภาษีทรัพย์สิน	ภาษีมูลค่าเพิ่ม
4. ภาษีมรดก	ภาษีสรรพสามิต	ภาษีทรัพย์สิน

70. ครูลิลลี่เรียกรถแท็กซี่จากสยามสแควร์ไปสนามบินสุวรรณภูมิ ข้างรถแท็กซี่เขียนข้อความว่า “สหกรณ์บวรแท็กซี่จำกัด” หมายถึงสหกรณ์ประเภทใด

1. สหกรณ์บริการ	2. สหกรณ์นิคม
3. สหกรณ์การเกษตร	4. สหกรณ์ออมทรัพย์

71. ข้อใดเป็นรายการที่แสดงอยู่ในดุลบัญชีเดินสะพัด

1. ดุลการค้าและบริการ	รายได้	ดุลบริการ
2. ดุลการชำระเงิน	บัญชีทุนและการเงิน	บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ
3. ดุลบริการ	บัญชีทุนและการเงิน	ดุลการค้าและบริการ
4. รายได้	ดุลการชำระเงิน	บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ

72. หน่วยธุรกิจใดมีลักษณะใกล้เคียงกับสภาพแข่งขันสมบูรณ์มากที่สุด

1. บริษัท ฟอร์ด มอเตอร์	2. สายการบินไทย
3. นายสี ชาวนา	4. องค์การโทรศัพท์

73. ราคาขั้นต่ำจะถูกกำหนดไว้ ณ ระดับใด

- ต่ำกว่าราคาคูณภาพ เพื่อช่วยเหลือผู้บริโภค
- สูงกว่าราคาคูณภาพ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิต
- ณ ระดับราคาที่ผู้บริโภคพอใจ
- ณ ระดับราคาที่ผู้ผลิตได้กำไรสูงสุด

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

74. ข้อใดเป็นสาเหตุของภาวะเงินเฟ้อซึ่งเกิดจากปัจจัยด้านอุปสงค์

1. การขึ้นราคาน้ำมันดิบของประเทศในกลุ่มโอเปค
2. การเรียกร้องค่าจ้างงานของสหภาพแรงงาน
3. การเพิ่มค่าใช้จ่ายของรัฐบาล
4. การเพิ่มอัตรากำไรของนักธุรกิจ

75. ตราสารกู้ยืมเงินที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ปกติเป็นตราสารระยะยาวเพื่อขายให้แก่ประชาชน และจะใช้เงินคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดพร้อมดอกเบี้ยเรียกว่าอะไร

1. พันธบัตรรัฐบาล
2. ตั๋วเงินคลัง
3. หุ้นกู้
4. ตั๋วสัญญาใช้เงิน

76. สิ่งใดบอกให้รู้ว่าราคาสินค้าและบริการในประเทศใดถูกหรือแพงกว่ากัน

1. อัตราดอกเบี้ย
2. อัตรารับช่วงซื้อลด
3. อัตราเงินเฟ้อ
4. อัตราแลกเปลี่ยน

77. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุสำคัญของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540

1. การเปิดเสรีทางการค้า
2. สมรรถภาพของอุตสาหกรรมไทยอยู่ในระดับต่ำ
3. การพึ่งพาภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง
4. การพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศอยู่ในระดับสูง

78. ถ้าหากเงินบาทของไทยมีค่าแข็งขึ้นมากเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จะทำให้เกิดผลข้อใด

1. ราคาสินค้าไทยแพงขึ้นในสายตาคนไทย
2. ราคาสินค้าไทยถูกลงในสายตาชาวต่างประเทศ
3. ราคาสินค้าจากต่างประเทศถูกลงในสายตาคนไทย
4. ราคาสินค้าจากต่างประเทศแพงขึ้นในสายตาชาวต่างประเทศ

79. ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินเปลี่ยนจาก 35 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์เป็น 30 บาทต่อ 1 ดอลลาร์จะมีผลอย่างไร

1. ดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุลมากขึ้น
2. ดุลบัญชีทุนเคลื่อนย้ายจะแปรผันมากขึ้น
3. ดุลการค้าของไทยจะขาดดุลน้อยลง
4. ดุลการชำระเงินของไทยจะได้เปรียบมากขึ้น

80. “จงเก็บรักษาหรือยถุสสิ่งไว้ให้ดี แล้วหรือยถุบาทจะรักษาตัวมันเอง” เป็นคำสอนในศาสนาใด

1. ศาสนาฮินดู
2. ศาสนาอิสลาม
3. ศาสนาคริสต์
4. พระพุทธศาสนา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

81. ศาสนาใดมีชื่อเดิมว่า “ศาสนาธรรม”

1. ศาสนาพราหมณ์	2. ศาสนาสikh
3. ศาสนาคริสต์	4. ศาสนาอิสลาม

82. “นิครนถ์ นาฏบุตร” สัมพันธ์กับศาสนาใด

1. ศาสนาพุทธ	2. ศาสนาพราหมณ์
3. ศาสนาเชน	4. ศาสนาอิสลาม

83. คุณธรรมข้อใดที่ส่งเสริมสมาธิได้มากที่สุด

1. ศีล 5	2. อิทธิบาท 4
3. สังคหวัตถุ 4	4. พรหมวิหาร 4

84. หลักแห่งไตรลักษณ์ของพระพุทธศาสนา ได้แก่ข้อใด

1. ศีล สมาธิ ปัญญา	2. ทาน ศีล ภาวนา
3. อโลกะ อโทสะ อโมหะ	4. อนิจจตา ทุกขตา อนัตตตา

85. พลอยมีความมุ่งมั่นไม่ลดละในการศึกษาหาความรู้ และต้องการสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้ พลอยมีคุณสมบัติอย่างไร

1. สัมมาทิฐิ	2. สัมมากัมมันตะ
3. สัมมาสังกัปปะ	4. สัมมาวายามะ

86. “วันพระเจ้าเปิดโลก” เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในข้อใด

1. วันเทโวโรหณะ	2. วันวิสาขบูชา
3. วันอัฐมีบูชา	4. วันเข้าพรรษา

87. คำกล่าวที่ว่า “พึงสละทรัพย์เพื่ออวยะ พึงสละอวยะเพื่อรักษาชีวิต และพึงสละทรัพย์พร้อมทั้งชีวิตเพื่อรักษาความยุติธรรม ความดีและความถูกต้อง” ตรงกับข้อใด

1. มัมทวะ	2. อวิหิงสา
3. ปริจาคะ	4. อวิโรธนะ

88. คำว่า “วิมุตติ” ตรงกับภาษาสมัยใหม่ว่าอะไร

1. สมรรถภาพ	2. อิสระภาพ
3. เอกภาพ	4. คุณภาพ

89. ในพระพุทธศาสนา สิ่งใดเป็นมูลเหตุของการเวียนว่ายตายเกิด

1. ชาติ	2. ตัณหา
3. นามรูป	4. อวิชชา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

90. “เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” ข้อความดังกล่าวสัมพันธ์กับหลักธรรมในข้อใด

1. ญาติพลี	2. อติถิพลี
3. ปุพพเปตพลี	4. ราชพลี

91. พระพุทธศาสนาสอนว่า บิдамารดาเป็นพระอรหันต์ของบุตรนั้น มีความหมายตรงกับข้อใด

1. บิдамารดาเป็นผู้มีอุปการคุณมากควรแก่การเคารพ
2. บิдамารดาเป็นผู้เฝ้าสอนบุตรว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำ
3. บิдамารดามีคุณธรรมคือเมตตากรุณา
4. บิдамารดาเป็นผู้ไม่มีกิเลส

92. สุภยิตโตสออดคดอองกบพุททศานสุภยิตทอว “วายเมเลว ปุริโส ยาว อตุลสุส นิปปทา”

1. ฝนทอองใหบ่เป็นจืม	2. ช้าๆ ได้พร้าสองเล่มงาม
3. กงเกวียนกำเกวียน	4. ดันคด ปลายตรง

93. คนทอมีปัญหาละเลียวลลาค ได้โอกาสทองานในตำแหน่งดี มีความขยันขันแข็ง สนใจแต่ทองาน แต่ทอไมก้าวหน้าทอที่ควรนำจะขาดพละธรรมข้อใด

1. ปัญญาพละ	2. วิริยพละ
3. อนวัชชพละ	4. สังคหพละ

94. การนับถือพระแม่มารีและยกย่องโยเซฟเป็นนักบุญเป็นความเชื่อของคริสต์ศาสนานิกายใด

1. ทุกนิกาย	2. คาทอลิก
3. ออร์ธอดอกซ์	4. โปรเตสแตนต์

95. หลักคำสอนข้อใดที่เปรียบเทียบหัวใจของการเป็นมุสลิม

1. การละหมาด	2. การบริจาคชะกาต
3. การถือศีลอด	4. การปฏิญาณตน

96. ข้อใดไมใช่ความเชื่อพื้นฐานของศาสนาพราหมณ์

1. กฎแห่งกรรม	2. ตายแล้วเกิดใหม่
3. สรรพสิ่งคือพระเจ้า	4. การนับถือเทพเจ้าองค์เดียว

97. ข้อใดเป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุ “อรรละ” ตามหลักปุจฉาละของหลักธรรมในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

1. การสร้างฐานะให้มั่นคง	2. การแสวงหาความสุขทางโลก
3. การดำเนินชีวิตตามข้อบัญญัติอย่างเคร่งครัด	4. การหลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการทั้งปวง

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

98. ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์มีสิ่งที่ยึดโยงกันเรื่องใด

1. หลักธรรมคำสอน	2. แนวทางปฏิบัติของศาสนา
3. การนับถือพระเจ้าองค์เดียวกัน	4. คัมภีร์ที่ใช้สอน

99. ข้อใดน่าจะเป็นเหตุผลพื้นฐานในเรื่องกำเนิดของศาสนาสำคัญของโลก

1. ความหวาดกลัว	2. ความไม่รู้
3. ปัญหา	4. ความจงรักภักดี

100. คุณลักษณะที่สำคัญของพระคัมภีร์ทางศาสนาทั้งฝ่ายเทวนิยมและอเทวนิยมคืออะไร

1. เป็นสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์	2. เป็นสิ่งสมบูรณ์สูงสุด
3. เป็นสิ่งที่ศาสดาค้นพบและเขียนขึ้น	4. เป็นปรัชญาชีวิตที่ลึกซึ้ง

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

เฉลย

1. ④	2. ②	3. ②	4. ④	5. ②	6. ③	7. ②	8. ①	9. ②	10. ①
11. ④	12. ③	13. ①	14. ④	15. ①	16. ②	17. ①	18. ④	19. ③	20. ④
21. ④	22. ①	23. ③	24. ④	25. ④	26. ③	27. ③	28. ①	29. ①	30. ①
31. ②	32. ②	33. ④	34. ④	35. ④	36. ④	37. ④	38. ④	39. ①	40. ①
41. ②	42. ④	43. ②	44. ②	45. ①	46. ④	47. ①	48. ①	49. ④	50. ④
51. ③	52. ③	53. ④	54. ②	55. ①	56. ①	57. ④	58. ①	59. ①	60. ①
61. ④	62. ③	63. ③	64. ②	65. ④	66. ①	67. ①	68. ①	69. ①	70. ①
71. ①	72. ③	73. ②	74. ③	75. ①	76. ④	77. ①	78. ③	79. ①	80. ③
81. ①	82. ③	83. ②	84. ④	85. ④	86. ①	87. ③	88. ②	89. ④	90. ②
91. ①	92. ①	93. ④	94. ②	95. ④	96. ④	97. ①	98. ③	99. ①	100. ②

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

บอกใช้ศัพท์สังคม

โกศล	แปลว่า ความฉลาด มี 3 อย่างดังนี้ (1) อายุโกศล –ฉลาดในความเจริญคือ รู้จักเหตุและประโยชน์แห่งความเจริญ เช่น อิทธิบาท 4 (2) อุปายโกศล –ฉลาดในความเลื่อมคือ รู้จักเหตุและโทษแห่งความเลื่อม (3) อุบายโกศล –ฉลาดในวิธีการคือ รู้จักวิธีการละเหตุแห่งความเลื่อมและวิธีการสร้างเหตุแห่งความเจริญ นั่นก็คือรู้ครบวงจรหรือรู้ทั้งสองด้าน
ไตรลักษณ์	หรือสามัญลักษณ์ คือลักษณะทั่วไป 3 ประการของสิ่งทั้งปวง (1) อนิจจตา –ความไม่เที่ยง การแปรเปลี่ยนตลอดเวลาจากภายนอกหรือสิ่งที่มองเห็น เช่น หมวก หงอก ฟันหลุด ผิวหนังเหี่ยวช่น ดังคำกล่าวที่ว่า “เราไม่สามารถก้าวข้ามกระแสน้ำสายเดียวกันเป็นครั้งที่สองได้” เพราะกระแสน้ำย่อมไหลไปตลอดเวลา ถึงแม้จะเป็นที่เดียวกัน แต่ก็เปลี่ยนกระแสน้ำใหม่ที่ไหลอยู่อย่างต่อเนื่อง (2) ทุกขตา –ความเป็นทุกข์ ความที่ทนได้ยาก (3) อนัตตา –ความไม่มีรูปร่าง ความไม่ใช่ตัวตนแท้จริง เพราะไม่สามารถที่จะบังคับให้อยู่ในอำนาจได้
ไตรสิกขา	มรรคมีองค์ 8 จัดเข้าในระบบการฝึกหัดอบรมที่เรียกว่า ไตรสิกขา ได้ดังนี้ (1) ศีล –สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ (2) สมาธิ –สัมมาสมาธิ สัมมาสติ สัมมาวายามะ (3) ปัญญา –สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ การฝึกอบรมทั้งสามระบบนี้ต้องทำไปพร้อมๆ กัน จึงจะประสบผลสำเร็จ
ทศพิธราชธรรม	ธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ที่ทรงใช้ในการปกครองบ้านเมือง ได้แก่ (1) ทาน –การให้ (2) ศีล –ความประพฤติดีงาม (3) ปริจาคะ –การเสียสละเพื่อบ้านเมือง (4) อาชวะ –ความซื่อตรง (5) มัททวะ –ความอ่อนโยน (6) ตปะ –ไม่หมกมุ่นในสุขสำราญ (7) อักโกธะ –ความไม่โกรธ (8) อวิหิงสา –ความไม่เบียดเบียน (9) ขันติ –ความอดทน (10) อวิโรธนะ –ความไม่กลาดธรรมดาถือยึดมั่นในธรรม

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

ธัมมจักกัปปวัตตน-สูตร	แปลว่า พระสูตรที่ว่าด้วยการหมุนแห่งล้อคือพระธรรม เป็นปฐมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ และทำให้พระอัญญาโกทัญญะได้ธรรมจักขุหรือดวงตาเห็นธรรมที่ว่า “สิ่งใดมีการเกิดขึ้น สิ่งนั้นย่อมมีการดับไปเป็นธรรมดา” บรรลุเป็นพระโสดาบันแล้วทูลขออุปสมบทเป็นพระภิกษุด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา ซึ่งถือเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา ใจความในพระปฐมเทศนามี 3 ตอน (1) การเดินทางสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทาคือ การไม่ปฏิบัติสุดโต่ง ไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป (2) อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่ทำให้พ้นทุกข์
นิยาม 5	กฏธรรมชาติดี 5 ประการดังนี้ (1) อุตุนิยาม –กฏธรรมชาติที่เกี่ยวกับสิ่งไม่มีชีวิตหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติ (2) พีชนิยาม –กฏธรรมชาติเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ พันธุกรรม (3) จิตตนิยาม –กฏธรรมชาติที่เกี่ยวกับกลไกทำงานของจิต (4) กรรมนิยาม –กฎของผลแห่งกรรม (5) ธรรมนิยาม –กฎความเป็นสาเหตุและผล เป็นกฎใหญ่ที่ครอบคลุมทุกกฎ

บัว 4 เหล่า	บุคคล 4 จำพวกได้แก่ (1) อุคฆฏัตถุญญ –บัวเหนือน้ำและพร้อมจะบานเมื่อต้องแสงแดด (2) วิปจิตถุญญ –บัวเสมอน้ำพร้อมที่จะบานในวันถัดไป (3) เนยยะ –บัวกลางน้ำพร้อมที่จะบานในวันต่อๆ ไป (4) ปทปรมะ –บัวใต้โคลนตม
เบญจขันธ์	องค์ประกอบของชีวิตมนุษย์ 5 ประการที่ผันแปรได้ ประกอบด้วยส่วนร่างกายที่เรียกว่า รูป และส่วนจิตที่เรียกว่านาม มีดังนี้ (1) รูปขันธ์ -ร่างกาย ประกอบด้วยธาตุทั้งสี่ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ (2) นามขันธ์ ได้แก่ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เวทนา –ความรู้สึกที่เป็นสุข ทุกข์ อุเบกขา, สัญญา –การจำได้หมายรู้, สังขาร –สภาพที่ปรุงแต่งจิตให้คิดดี คิดชั่ว คิดเป็นกลาง วิญญาณ –การรับรู้ผ่านอายตนะ 6 หรือประสาทสัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

ปฏิจสมุปปาท	การที่สิ่งทั้งหลายอาศัยกันจึงเกิดขึ้น การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะอาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา มีองค์ประกอบ 12 ข้อคือ อวิชชา ↔ สังขาร ↔ วิญญาณ ↔ นามรูป ↔ สฬายตนะ ↔ ผัสสะ ↔ เวทนา ↔ ตัณหา ↔ อุปาทาน ↔ ภพ ↔ ชาติ ↔ ชรามรณะ หลักปฏิจสมุปปาทถือเป็นส่วนหนึ่งของธรรมเนียมหลักนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อิทัปปัจจยตา, ปัจจยการ
ปวารณา	เมื่อพระภิกษุจำพรรษาครบ 3 เดือนแล้ว พระภิกษุต้องกระทำ “พิธีปวารณา” เป็นพิธีที่เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ว่ากล่าวตักเตือนซึ่งกันและกัน ขอมรับฟังความคิดเห็นและชี้แนะความผิดต่อกันได้ เพื่อให้เกิดความสามัคคีในคณะสงฆ์
พระสัทธรรม	ธรรมอันดี ธรรมที่พัฒนาคนให้เป็นคนดีสมบูรณ์ ประกอบด้วย (1) ปริยัติ – คำสอนที่ต้องศึกษา ได้แก่ พระไตรปิฎก (2) ปฏิบัติ – คำสอนที่เป็นส่วนปฏิบัติ ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา (3) ปฏิเวธ – ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติ ได้แก่ มรรค ผล นิพพาน
พละ 4	ธรรมอันเป็นพลังทำให้ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ ไม่ต้องหวาดกลัวภัยต่างๆ ได้แก่ (1) ปัญญาพละ – กำลังปัญญา (2) วิริยพละ – กำลังความเพียร (3) อนวัชชพละ – กำลังในการทำการงานไม่มีโทษ (4) สังคหพละ – กำลังในการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น
พลี	การสละเพื่อช่วยเหลือหรือบูชา (1) ญาติพลี – สงเคราะห์ญาติพี่น้อง (2) อดิพลี – ต้อนรับแขก (3) บุพเพตพลี – ทำบุญอุทิศให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว (4) ราชพลี – บำรุงราชการ เช่น เสวยภาณี (5) เทวตาพลี – สักการะถวายเทวดา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

พุทธศาสนพิธี	พิธีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามีดังนี้ (1) กุศลพิธี -ว่าด้วยพิธีบำเพ็ญกุศล เช่น พิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การรักษาศุโบสถศีล การเวียนเทียน การสวดมนต์ไหว้พระ (2) บุญพิธี -ว่าด้วยพิธีทำบุญ ทั้งงานมงคลและอวมงคล เช่น ทำบุญเลี้ยงพระ ทำบุญวันเกิด ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญงานแต่งงาน ทำบุญหน้าศพ พิธีเจริญพระพุทธมนต์ (3) ทานพิธี -ว่าด้วยพิธีถวายทานแด่พระภิกษุ เช่น พิธีถวายสังฆทาน การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า (4) ปณิณกพิธี -ว่าด้วยพิธีเบ็ดเตล็ด เช่น เกี่ยวกับวันประเพณี เช่น ทำบุญในพิธีวันฉัตรมงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ และเรื่องทั่วไป เช่น วิธีประเคน วิธีอาราธนา วิธีกรวดน้ำ พิธีตักบาตร
โยนิโสมนสิการ	การพิจารณาอย่างแยกคาง การใช้ความคิดถูกวิธี การพิจารณาเพื่อเข้าถึงความจริงโดยสืบค้นหาเหตุผลไปตามลำดับจนถึงต้นเหตุ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นความคิดเพื่อกำจัดอวิชชาและตัณหา

โลกบาลธรรม	ธรรมคัมภีร์ครองโลก มี 2 อย่างคือ (1) หิริ –ความละอายแก่ใจในการทำชั่ว (2) โอตตัปปะ –ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว
วิญญานขันธ	การรับรู้ผ่านทางอายตนะ 6 หรือประสาทสัมผัสทั้งหกได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เช่น ตา เห็นคนก็รู้ว่าเป็นคน หูได้ยินเสียงกลองก็รู้ว่าเสียงกลอง
วิปัสสนากรรมฐาน	วิธีฝึกอบรมปัญญาให้เกิดความรู้แจ้งตามความเป็นจริง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิปัสสนากถา (วิปัสสนาแปลว่า การเจริญปัญญา) การเจริญวิปัสสนา ผู้ปฏิบัติจะต้องฝึกหัดใช้สติกำหนดอารมณ์ปัญญาให้รู้แจ้ง หรือรู้เท่าทันตามความจริง
ศรัทธา	ศรัทธาในพุทธศาสนาต้องเป็นศรัทธาที่มีปัญญากำกับ (ศรัทธานำไปสู่ปัญญา) หลักธรรมที่มีศรัทธาเป็นข้อแรก และมีปัญญากำกับเป็นข้อสุดท้าย เช่น พละ 5, อินทรีย์ 5, วุฒิชรรม 5, อริยทรัพย์ 7
สังขารขันธ	สภาพที่ปรุงแต่งจิตให้คิด คิดดี-คิดชั่ว-คิดเป็นกลาง หรือก็คือแรงกระตุ้นให้มนุษย์คิดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิ่งที่ปรุงแต่งจิต ได้แก่ เจตนา ตำนิมม ความสนใจ

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

สันโดษ	แปลว่า ความยินดี ความพอใจ แบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้ (1) ยถาลาภสันโดษ -ยินดีตามที่ตนหามาได้ (2) ยถาพลสันโดษ -ยินดีตามกำลังความสามารถตน (3) ยถาสารูปสันโดษ -ยินดีในความเป็นอยู่ตน
สารณียธรรม 6	ธรรมที่เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน หลักสร้างสามัคคี ได้แก่ (1) เมตตากายกรรม –ทำต่อกันด้วยเมตตา (2) เมตตาวาจากรรม –พูดต่อกันด้วยเมตตา (3) เมตตามโนกรรม –คิดต่อกันด้วยเมตตา (4) สาธารณ โภกิจ –แบ่งปัน (5) สีสสามัญญตา –มีระเบียบวินัยที่ดี (6) ทิฏฐิสามัญญตา –มีความคิดเห็นชอบร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกัน
อริปไตย	ความเป็นใหญ่ ภาวะที่ถือเอาเป็นใหญ่ มี 3 ประการคือ (1) อัตตาริปไตย -ถือตนเป็นใหญ่ โดยยึดความเห็นของตัวเองเป็นที่ตั้ง (2) โลการิปไตย -ถือโลกเป็นใหญ่ โดยยึดเอาความเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นที่ตั้ง (3) ธรรมาริปไตย -ถือธรรมเป็นใหญ่ โดยยึดหลักการความถูกต้องชอบธรรมเป็นที่ตั้ง
อนัตตา	เป็นหลักคำสอนที่เป็นเอกลักษณ์ของพระพุทธศาสนาศาสนาอื่นๆ ไม่มี คำสอนนี้ปรากฏอยู่ในอนัตตลักขณสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ คำสอนเรื่องอนัตตาทือว่าเป็นการปฏิเสธเรื่องอาตมัน (อัตตา) ของศาสนาพราหมณ์ ตามคัมภีร์พระเวท พระพุทธศาสนาไม่เพียงแต่ถือว่ามนุษย์ทุกคนเป็นอนัตตาเท่านั้น แต่ทุกสิ่งในจักรวาลก็ล้วนเป็นอนัตตา กฎไตรลักษณ์จึงเป็นกฎแห่งสากลจักรวาลที่จะดำรงอยู่ตลอดไป

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

อภิธานิธรรม	ธรรมที่ทำให้หมู่คณะมีแต่ความเจริญ ไม่มีความเสื่อม ธรรมนี้เหมาะสำหรับคณะบุคคลที่จะต้องทำงานร่วมกันหรือในการบริหารบ้านเมือง ในพุทธประวัติตอนหนึ่งกล่าวว่า แคว้นวัชชีได้ตกเป็นเมืองขึ้นของแคว้นมคธ เพราะฝีมือของวิศวกรพราหมณ์ พราหมณ์ผู้นี้ได้ปลอมตัวเป็นเณรไปทำร้ายคุณธรรมในอภิธานิธรรมของชาววัชชี
อริยสัจ 4	เป็นคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ให้นุชนใช้ปัญญาวิเคราะห์ปัญหาให้รู้แจ้ง แล้วเมื่อพบสาเหตุของปัญหาแล้วจะได้หาแนวทางแก้ไขได้ถูกต้อง อริยสัจมี 4 ประการ (1) ทุกข์ คือสภาพที่ทนได้ยาก ความไม่สบายกายใจ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ สภาวะทุกข์-ทุกข์ประจำ ได้แก่ เกิด (ชาติ) แก่ (ชรา) ตาย (มรณะ) และปณิณณทุกข์-ทุกข์จร ได้แก่ ความเจ็บป่วย (พยาธิ) ความเศร้าโศก (2) สมุทัย คือเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ ได้แก่ ตัณหา 3 คือ กามตัณหา-ความอยากในกิเลสและวัตถุ ภวตัณหา-ความอยากเป็น อยากมี วิภวตัณหา-ความอยากไม่เป็น อยากไม่มี (3) นิโรธ คือความดับทุกข์ (4) มรรค คือทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

การกระจายอำนาจปกครอง	สัมพันธ์กับการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรการปกครองท้องถิ่นจัดทำกิจการต่างๆ ได้อิสระตามสมควร ซึ่งก็คือประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเอง โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับส่วนกลาง
การตัดสินใจโดยเสียงข้างมาก	เป็นหลักการในการปกครองแบบประชาธิปไตย ถือว่าเกณฑ์ที่ตัดสินใจโดยเสียงข้างมากย่อมจะมีผลผูกพันต่อทุกคน แต่ต้องไม่ละเลยเสียงข้างน้อย ในทางประชาธิปไตยถือว่า เมื่อเป็นเจตนารมณ์ของคนจำนวนมากแล้วก็ควรจะได้รับการปฏิบัติตาม

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

การปกครองแบบ รัฐสภา	หลักการสำคัญ (1) ไม่ยึดหลักการแบ่งแยกอำนาจอย่างเคร่งครัด (2) ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน (3) รัฐสภามีฐานะอำนาจและความสำคัญเหนือกว่าคณะรัฐมนตรี (4) คณะรัฐมนตรีจะเข้าดำรงตำแหน่งได้ต่อเมื่อได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภา (5) รัฐสภามีอำนาจควบคุมการทำงานของรัฐบาล (6) มียุบสภา ประเทศที่ใช้ระบบรัฐสภา ได้แก่ อังกฤษ ไทย สวีเดน ญี่ปุ่น
การปกครองส่วน ท้องถิ่น	เป็นการบริหารราชการที่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบตามวิธีการกระจายอำนาจปกครอง ในประเทศไทยการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 ระบบคือ (1) ระบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล (สุขาภิบาลและสภาตำบลยกเลิกไปแล้ว) (2) ระบบพิเศษที่ใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา
การเลือกตั้ง	การเลือกตั้งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของประชาชน การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยจะต้องเป็นความลับ และประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งโดยเสรี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ใช่ประชาชนทุกคนในประเทศ รัฐธรรมนูญได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังนี้ (1) มีสัญชาติไทย แต่ถ้าแปลงสัญชาติเป็นไทย ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี (2) มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งดังนี้ (1) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ (2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช (3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (4) อยู่ในระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

การออกเสียง ประชามติ	การขอคำปรึกษาจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ออกเสียงประชามติโดยตรง ในเรื่องที่จะอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศไทย หรือประชาชนได้ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจอธิปไตยโดยตรงจากประชาชน โดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นองค์กรทำหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายกำหนด
การเลือกตั้ง	การเลือกตั้งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของประชาชน การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยจะต้องเป็นความลับ และประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งโดยเสรี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ใช่ประชาชนทุกคนในประเทศ รัฐธรรมนูญได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังนี้ (1) มีสัญชาติไทย แต่ถ้าแปลงสัญชาติเป็นไทย ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี (2) มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งดังนี้ (1) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ (2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช (3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (4) อยู่ในระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา
ประชาธิปไตย	ระบอบการปกครองที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อให้การปกครองนั้นเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยจึงก็คือการที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ ประเภทของระบอบประชาธิปไตยมีดังนี้ (1) ประชาธิปไตยทางตรง (2) ประชาธิปไตยทางอ้อมหรือโดยผ่านผู้แทนราษฎร รูปแบบของระบอบประชาธิปไตย โดยใช้หลักประมุขของประเทศเป็นเกณฑ์การแบ่งมีดังนี้ (1) พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เช่น ไทย ญี่ปุ่น อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก (2) ประธานาธิบดีเป็นประมุข เช่น สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

เผด็จการ	รูปแบบของการเมืองแบบเผด็จการมีดังนี้ (1) เผด็จการอำนาจนิยม (2) เผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมได้แก่ ฟาสซิสต์ คอมมิวนิสต์
เผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม	มีลักษณะเด่นคือ (1) มุ่งควบคุมกิจกรรมทุกอย่างของประชาชนทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (2) รัฐควบคุมสถาบันและองค์การทางสังคม พร้อมทั้งกำหนดแนวทางให้ปฏิบัติ (3) ประชาชนต้องเชื่อฟังผู้นำและปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐอย่างเคร่งครัด โดยอ้างว่าเพื่อความเจริญความมั่นคงของชาติ ตัวอย่างประเทศที่เคยปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม เช่น จีน เวียดนาม คิวบา การปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมยังแบ่งเป็น “เผด็จการข่าจัด” เช่น เผด็จการฟาสซิสต์ และ “เผด็จการซ้ายจัด” เช่น แบบคอมมิวนิสต์
เผด็จการอำนาจนิยม	มีลักษณะเด่นคือ (1) มุ่งควบคุมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนเป็นสำคัญ (2) รัฐไม่ควบคุมสถาบันและองค์การทางสังคม ประชาชนยังมีเสรีภาพทางสังคม เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพทางเศรษฐกิจ สิทธิในครอบครัวและการดำรงชีวิตส่วนตัว (3) ประชาชนต้องไม่ขัดขวางหรือต่อต้านนโยบายของผู้นำ ตัวอย่างประเทศที่เคยปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยมในอดีต เช่น เผด็จการทหารของนายพลฟรังโกในสเปน เผด็จการทหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ในประเทศไทย
รัฐเดี่ยว	หรือเอกราช หมายถึงรัฐที่มีรัฐบาลกลางทำหน้าที่ปกครองทั่วประเทศ หรือรัฐที่มีการรวมอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจบริหารไว้ที่รัฐบาลกลางแต่เพียงแห่งเดียว รัฐเดี่ยวมักเป็นรัฐที่มีขนาดเล็กหรือกลาง ประชากรส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน ภูมิประเทศ สภาพท้องถิ่นไม่ต่างกัันนัก เช่น ประเทศไทย ญี่ปุ่น ลาว สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ฝรั่งเศส ลิกเตนสไตน์ โมนาโก อิตาลี สวีเดน อังกฤษ ตุรกี สเปน นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ เดนมาร์ก อียิปต์ โมร็อกโก ตูนิเซีย ซิลิมาดากัสการ์ ปานามา อุรุกวัย

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

รัฐธรรมนูญ	กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ที่กำหนดรูปแบบการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการที่มีต่อกัน เรื่องสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของบุคคล รวมทั้งหน่วยงานและกระบวนการใช้อำนาจปกครอง เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง การปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อควรรู้ (1) รัฐธรรมนูญมีฐานะสูงกว่ากฎหมายประเภทอื่นๆ กฎหรือข้อบังคับที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นๆ จะใช้บังคับไม่ได้ (2) ประเทศที่มีรัฐธรรมนูญ มิได้หมายความว่าประเทศนั้นจะมีการปกครองแบบประชาธิปไตยเสมอไป (3) ประเทศเผด็จการหรือคอมมิวนิสต์ก็มีรัฐธรรมนูญได้ (4) ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตีความหมายรัฐธรรมนูญ
รัฐรวม	หรือสหพันธรัฐ หมายถึง รัฐที่มีรัฐบาล 2 ระดับคือ (1) รัฐบาลกลาง -มีอำนาจในเรื่องสำคัญ เช่น ป้องกันประเทศ การต่างประเทศ การเงินการคลัง การทหาร ประกาศสงคราม (2) รัฐบาลมลรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่น -มีอำนาจเฉพาะท้องถิ่น เช่น การศึกษา สาธารณสุข การรักษาความสงบ ตัวอย่างประเทศที่มีรูปแบบรัฐรวม ได้แก่ มาเลเซีย พม่า อินเดีย ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา เยอรมนี บราซิล ยูโกสลาเวีย สหพันธรัฐรัสเซีย จีน
รัฐสภา	สภาที่ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เป็นระบบ 2 สภา โดยมีประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา และประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา สมาชิกสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกันก็ได้ ถ้ามีการประชุมร่วมกันของทั้งสองสภาเรียกว่า “ที่ประชุมรัฐสภา” กรณีสำคัญที่รัฐสภาประชุมร่วมกัน เช่น การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การสืบราชสันตติวงศ์ การแถลงนโยบายของรัฐบาล การประกาศสงคราม เป็นต้น

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

สิทธิมนุษยชน	ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นสิทธิของความเป็นมนุษย์ที่ติดตัวมาแต่เกิดของมนุษย์ทุกคน เป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนเกิดมามีความเท่าเทียมกัน ที่ไม่มีใครมาล่วงละเมิดได้ โดยได้รับความคุ้มครองและความเป็นธรรมจากรัฐ หลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน (1) หลักเสรีภาพ (2) หลักความเสมอภาค (3) หลักภราดรภาพ (4) หลักความยุติธรรม
อธิปไตย	อำนาจสูงสุดของรัฐเอกราชที่ใช้ในการปกครองประเทศ ทำให้รัฐสามารถดำเนินการทั้งหลายได้อย่างเต็มที่ เป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐอื่นๆ เป็นอำนาจที่แบ่งแยกไม่ได้ และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดเพราะแสดงถึงความเป็นเอกราช ลักษณะของอำนาจอธิปไตย มีดังนี้ (1) แบ่งแยกมิได้ (2) มีความถาวร (3) มีความเด็ดขาด (4) การทั่วไป
อำนาจในการยุบสภา	อำนาจในการยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ในประเทศไทยผู้มีอำนาจในการยุบสภาโดยแท้จริงคือพระมหากษัตริย์ และจะทรงยุบสภาโดยได้รับคำแนะนำจากรัฐบาล ผู้รับสนองพระบรมราชโองการยุบสภาผู้แทนราษฎรคือนายกรัฐมนตรี การยุบสภานั้นต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา
กฎหมายจารีตประเพณี	ลักษณะสำคัญของจารีตประเพณี (1) ปฏิบัติสืบเนื่องกันมานาน (2) คนในท้องถิ่น ปฏิบัติกันทั่วไป สม่่าเสมอ โดยเปิดเผย จนเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป (3) ไม่ได้เป็นคำสั่งที่มาจากรัฐาธิปัตย์ (4) ไม่ขัดต่อกฎหมายลายลักษณ์อักษร (5) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน กฎหมายจารีตประเพณีจึงหมายถึง กฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ประชาชนยึดปฏิบัติเป็นกฎหมาย ความสำคัญของกฎหมายจารีตประเพณี เมื่อไม่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่จะนำมาปรับแก้คดีได้ กฎหมายไทยให้นำจารีตประเพณีท้องถิ่นมาปรับแก้คดีแทน จารีตประเพณีอนุโลมให้นำมาปรับเป็นกฎหมายได้เฉพาะในคดีแพ่งเท่านั้น ตัวอย่างของกฎหมายจารีตประเพณี เช่น การชกมวยบนเวทีตามกติกา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

กฎหมายอาญา	กฎหมายที่กำหนดลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิด และกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิดนั้น เป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อ ข้อควรรู้เกี่ยวกับการตีความในกฎหมายอาญามีดังนี้ (1) ต้องตีความโดยเคร่งครัด เพราะกฎหมายอาญาบัญญัติถึงความผิดและโทษที่กระทบต่อเสรีภาพบุคคล (2) จะตีความให้เป็นการลงโทษหรือเพิ่มโทษผู้กระทำให้หนักขึ้นไม่ได้ (3) ในกรณีเป็นที่สงสัยต้องตีความให้เป็นผลดีแก่จำเลย
กรรโชกทรัพย์	ข้อความผิดอาญาฐานข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้นเรียกว่า ความผิดฐานกรรโชก
การกระทำโดยประมาท	กระทำความผิดโดยไม่เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่ เช่น ขับรถผ่านย่านชุมชนเร็วเกินกำหนดแล้วไปชนคนตาย
การหมั้น	การหมั้นเป็นการที่ฝ่ายชายได้ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินอันเป็นของหมั้นให้แก่หญิงเพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น เมื่อหมั้นแล้วของหมั้นตกเป็นสิทธิแก่หญิง เงื่อนไขของการหมั้น (1) ชายหญิงที่หมั้นกันต้องมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ (มาตรา 1435) มิฉะนั้นการหมั้นตกเป็นโมฆะ (2) ผู้เยาว์ทำการหมั้นจะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเสียก่อน (มาตรา 1436) มิฉะนั้นการหมั้นตกเป็นโมฆะ ข้อสังเกต การหมั้นต้องมีของหมั้นเสมอ แต่สินสอดจะมีหรือไม่ก็ได้, ของหมั้นนั้นมอบให้แก่หญิง สินสอดมอบให้แก่บิดามารดา ผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้ปกครองของหญิง, การหมั้นไม่เป็นเหตุที่จะร้องขอให้ศาลบังคับให้สมรสได้

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

คดีอุทลุม	คดีที่บุคคลฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา ซึ่งต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1562 ว่าผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาก็ได้
คนไร้ความสามารถ	คนวิกลจริตซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ และให้อยู่ในความดูแลของผู้อุปการ
คนเสมือนไร้ความสามารถ	บุคคลที่ไม่สามารถจัดการงานของตนเองได้เพราะกายพิการ จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ ประพฤติสุรุ่ยสุร่ายเสเพลเป็นอาชญา หรือติดสุรายาเมา และศาลได้สั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ โดยปกติแล้วคนเสมือนไร้ความสามารถสามารถทำนิติกรรมต่างๆ ได้เอง แต่ยกเว้นบางประเภทที่กฎหมายกำหนด เช่น กู้ยืม นำทรัพย์สินไปลงทุน ซึ่งคนเสมือนไร้ความสามารถจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ มิฉะนั้นนิติกรรมนั้นจะตกเป็นโมฆะ แต่ในกรณีการทำพินัยกรรม คนเสมือนไร้ความสามารถทำพินัยกรรมได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ เพราะไม่มีกฎหมายห้ามไว้
ครอบครองปรปักษ์	การครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้ด้วยความสงบ และโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ บุคคลผู้ครอบครองปรปักษ์ ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลา 10 ปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลา 5 ปี บุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น

ความผิดทู่โทษ	เป็นความผิดทางอาญาที่มีโทษเบา จำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เช่น เปลื้องกาย ทำลามก ส่งเสียงดัง ยิงปืนในชุมชน ทารุณต่อสัตว์ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพนักงาน ดึกหรือทำลายประกาศของเจ้าหน้าที่
ความผิดอันยอมความได้	หรือความผิดต่อส่วนตัว เป็นความผิดที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมรุนแรงมากนัก กฎหมายยอมให้เอกชนผู้ได้รับความเสียหายกับผู้กระทำความผิดตกลงไม่เอาความกันได้เล็กน้อยได้ เช่น บุตรลักทรัพย์บิดามารดา แพทย์เปิดเผยความลับคนไข้ การกระทำชำเราหญิง ถ้าไม่ได้เกิดต่อหน้าธารกำนัลยอมความได้ การหมิ่นประมาท การทำให้เสียเสรีภาพ ความผิดฐานฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้
โทษทางอาญา	มาตรการที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

นิติกรรมที่ตกเป็น โมฆะ	มีดังนี้ (1) นิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้าม ขัดต่อกฎหมาย เช่น จำหน่ายคน ซื้อขายยาเสพติด หนี้สินจากการเล่นพนัน (2) นิติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืน เช่น ทำสัญญาพาคนไปเที่ยวดวงอาทิตย์ (3) นิติกรรมที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น ทำสัญญาจ้างหญิงมาเป็นภริยาเช่า (4) นิติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่
นิติกรรมที่ผู้เยาว์ ทำได้เอง	ตามกฎหมายแล้วผู้เยาว์จะถูกจำกัดความสามารถในเรื่องที่จะทำนิติกรรม นิติกรรมใดๆ ที่ผู้เยาว์ได้ทำลงไปโดยปราศจากความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม นิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆะ แต่มีข้อยกเว้น สำหรับนิติกรรมบางประเภทที่ผู้เยาว์สามารถทำได้เอง โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนดังนี้ (1) เกิดประโยชน์แก่ผู้เยาว์ฝ่ายเดียว เช่น มีคนยกที่ดินให้โดยเสน่หา (2) จดทะเบียนรับว่าเป็นบุตรของตน (3) ทำเพื่อเลี้ยงชีพและสมแก่ฐานะของผู้เยาว์ เช่น ซื้ออาหาร หนังสือ (4) ทำนิติกรรมเมื่ออายุครบ 15 ปีบริบูรณ์แล้ว
พนักงานฝ่าย ปกครอง	เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน สามารถสืบสวน จับกุม ป้องกันปราบปรามผู้ทำผิดกฎหมาย ได้แก่ ตำรวจ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และยังมีเจ้าพนักงานที่มีอำนาจจับกุมผู้ทำผิดเฉพาะกรณี เช่น พนักงานป่าไม้ พนักงานศุลกากร พนักงานสรรพสามิต พนักงานตรวจคนเข้าเมือง พนักงานกรมเจ้าท่า
พนักงานอัยการ	เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล พนักงานอัยการเป็นตัวแทนของรัฐในการฟ้องผู้ต้องหาที่กระทำความผิดต่อรัฐ หรือเป็นทนายจำเลยของหน่วยราชการในคดีแพ่ง จึงเรียกว่า “ทนายแผ่นดิน” ซึ่งมีอำนาจดำเนินคดีความในนามของรัฐบาล และฟ้องแทนประชาชน นอกจากนี้ในกรณีผู้ฟ้องบุพการี เช่น บุตรฟ้องบิดามารดาต่อศาลไม่ได้ ซึ่งถือเป็นคดีอุทลุม ต้องให้พนักงานอัยการฟ้องแทน อัยการมีอำนาจดำเนินการดังนี้ (1) อำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม (2) อำนาจในการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องถ้าเห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอ คำสั่งไม่ฟ้องนี้ จะมีการทบทวนโดยอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ (ในเขตกรุงเทพฯ) หรือผู้ว่าราชการจังหวัด (ในเขตจังหวัดอื่น)

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

โมฆียกรรม	นิติกรรมที่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายถ้าไม่มีการบอกล้างโมฆียกรรม หรือนิติกรรมที่มีผลใช้บังคับได้จนกว่าจะถูกบอกล้าง นิติกรรมนี้เมื่อบอกล้างแล้วจะตกเป็นโมฆะมาแต่เริ่มแรก แต่ถ้ามีการรับรอง (ให้สัตยาบัน) ก็จะสมบูรณ์มาแต่เริ่มแรก นิติกรรมที่เป็นโมฆียะ เช่น นิติกรรมที่เกิดจากการข่มขู่ นี้อาจ นิติกรรมที่เกิดจากสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคล หรือผู้ทำนิติกรรมมีความบกพร่อง เช่น ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ
ลิขสิทธิ์	สิทธิแสดงความเป็นเจ้าของผลงานสร้างสรรค์ต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด งานสร้างสรรค์ที่ได้รับการคุ้มครอง เช่น วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ งานแพร่เสียงแพร่ภาพ และงานวิทยาศาสตร์ลิขสิทธิ์เกิดขึ้นเมื่อมีการสร้างสรรค์งานด้วยตัวเอง อายุการคุ้มครองมีอยู่ตลอดชีวิตของผู้สร้างสรรค์และต่อไปอีก 50 ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่กรรม สิทธิของลิขสิทธิ์นั้นเกิดขึ้นทันทีเมื่อสร้างสรรค์งาน ลิขสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียน และไม่จำเป็นต้องสงวนลิขสิทธิ์ให้ปรากฏไว้ที่งานนั้นๆ แต่อย่างใดด้วย ข้อสังเกตงานที่ไม่มีลิขสิทธิ์ ได้แก่ ข่าวประจำวัน, วรรณกรรมและกฎหมาย, ระเบียบข้อบังคับ ประกาศของหน่วยงานของรัฐ, คำพิพากษา รายงานของทางราชการ, คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่างๆ ของรัฐหรือของท้องถิ่น
ศาลปกครอง	ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ที่เป็นข้อพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน หรือระหว่างทางราชการด้วยกันเอง ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำ ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือการใช้อำนาจมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ศาลปกครองแบ่งออกเป็น 2 ชั้นคือ (1) ศาลปกครองสูงสุด (2) ศาลปกครองชั้นต้น
ศาลรัฐธรรมนูญ	อำนาจหน้าที่สำคัญ เช่น วินิจฉัยว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกภาพหรือคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี คณะกรรมการการเลือกตั้ง รับฟ้องเรื่องที่ประชาชนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพได้โดยตรง

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

	ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก 8 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา วาระการดำรงตำแหน่ง 9 ปี วาระเดียว (ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิสภา รัฐศาสตร์)
สภาพบังคับ	การกระทำที่บุคคลต้องปฏิบัติตามโดยไม่มีทางเลือก สภาพบังคับของกฎหมายมีทั้งสภาพบังคับที่เป็นผลร้าย เช่น โทษอาญา หรือสภาพบังคับที่เป็นผลดี เช่น เมื่อปฏิบัติตามกฎหมาย จะได้รับการลดหย่อนภาษี สภาพบังคับที่เป็นผลร้ายในทางอาญา เรียกว่า โทษ โดยเรียงลำดับจากโทษเบาไปโทษหนักดังนี้ (1) ริบทรัพย์สิน (2) ปรับ (3) กักขัง (4) จำคุก (5) ประหารชีวิต ส่วนสภาพบังคับทางแพ่ง เช่น การเรียกค่าเสียหาย การริบมัดจำ การให้ชำระเงินต้น การให้รื้อถอน สิ่งก่อสร้าง การให้ไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์
อนุสิทธิบัตร	หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนด หรือเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของความคิดในสิ่งประดิษฐ์นั้น อนุสิทธิบัตรแตกต่างสิทธิบัตรการประดิษฐ์ตรงที่การประดิษฐ์ที่ขอรับอนุสิทธิบัตรได้ไม่ต้องมีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น ข้อสังเกต สิทธิบัตรก่อตั้งสิทธิได้ด้วยการจดทะเบียน, ลิขสิทธิ์นั้นสิทธิเกิดขึ้นทันทีเมื่อสร้างสรรค์งาน เครื่องหมายการค้าขึ้นสิทธิเกิดขึ้นได้จากการใช้เครื่องหมายการค้า แต่จะมีผลสมบูรณ์ต้องมีการจดทะเบียน

สินสมรส	ทรัพย์สินที่ (1) คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส (2) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยพินัยกรรมหรือโดยการให้เป็นหนังสือ เมื่อพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้ระบุว่า เป็นสินสมรส (3) ที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว
สินส่วนตัว	ทรัพย์สินที่ (1) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรส (2) ที่เป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัว เครื่องแต่งกาย หรือเครื่องประดับกายตามควรแก่ฐานะ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (3) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยการรับมรดกหรือโดยการให้เสน่หา (4) ที่เป็นของมัน

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

การจัดেলাทาง สังคม	คือวิธีการที่สังคมถ่ายทอดแบบแผนพฤติกรรมให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน วิธีการของการจัดেলাทางสังคม (1) การจัดেলাทางสังคมทางตรง เช่น การที่พ่อแม่ฝึกอบรมเด็กให้รู้จักพูดหรือรู้จักมารยาททางสังคม ครูสอนหนังสือนักเรียน (2) การจัดেলাทางสังคมทางอ้อม เช่น การได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ฟังอภิปราย ฟังได้วาที
การจัดระเบียบทาง สังคม	คือวิธีการที่สังคมกำหนดแบบแผนพฤติกรรมให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน องค์ประกอบของการจัดระเบียบทางสังคม (1) บรรทัดฐาน (2) สถานภาพและบทบาท (3) การควบคุมทางสังคม (4) ค่านิยม
การเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรม	การเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุและสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น การใช้รถยนต์แทนรถเทียมม้า คนไทยนิยมสินค้าไทยมากขึ้น คนเมืองมีความเชื่อทางไสยศาสตร์น้อยลง
การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม	การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคม และ โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม เช่น ครอบครัวไทยในปัจจุบันมีขนาดเล็กลง ผู้หญิงไทยมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น การอยู่ร่วมกันของหนุ่มสาวไทยก่อนการแต่งงานมีมากขึ้น
การสื่อสารโดยใช้ สัญลักษณ์	สัญลักษณ์คือ สิ่งที่ใช้แทนสิ่งอื่น มีลักษณะสำคัญดังนี้ (1) เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม (2) มีความหมายหลายอย่าง (3) มีหลายประเภท ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น วัตถุ ภาษา การกระทำ กิริยาท่าทาง (4) เปลี่ยนแปลงได้ (5) เกิดจากการเรียนรู้ ไม่ใช่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (6) มนุษย์เท่านั้นที่สร้างระบบสื่อสารที่ซับซ้อนโดยใช้สัญลักษณ์
ค่านิยม	คือสิ่งที่กลุ่มบุคคลเชื่อและยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ข้อสังเกต (1) ค่านิยมเป็นความนิยมของสังคม ไม่ใช่ความนิยมของคนใดคนหนึ่ง (2) ค่านิยมไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ (3) ดังนั้นค่านิยมมีทั้งที่ควรปลูกฝังในสังคมและค่านิยมที่ควรแก้ไข
จารีต	บรรทัดฐานที่สมาชิกในสังคมจะต้องปฏิบัติตาม เป็นเรื่องของศีลธรรม ความดีความชั่ว การกระทำสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด และเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพความสงบเรียบร้อยของสังคม เช่น การเลี้ยงดูพ่อแม่ยามแก่ชรา ความซื่อสัตย์ต่อผู้มีพระคุณ จารีตยังรวมถึงข้อห้ามด้วย เช่น ห้ามพี่น้องร่วมบิดามารดาแต่งงานกัน การฝ่าฝืนจารีตจะถูกสังคมลงโทษแบบไม่เป็นทางการ แต่จะจริงจังและรุนแรงกว่าวิถีชาวบ้าน เช่น การถูกรุมประชาทัณฑ์ การเลิกคบค้าสมาคมด้วย

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

บทบาท	คือสิ่งที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบตามสถานภาพที่เป็นอยู่ บทบาทของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นเมื่อไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ข้อสังเกต (1) บุคคลจะแสดงบทบาทของตนในสังคมแต่เพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ จะต้องแสดงบทบาทสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (2) บุคคลจะแสดงบทบาทไม่ได้ ถ้าไม่มีคู่แสดงบทบาท (3) สถานภาพและบทบาทไม่จำเป็นต้องเป็นของคู่กันเสมอไป (4) ถ้าสมาชิกในสังคมปฏิบัติตามบทบาทถูกต้อง (ไม่ใช่แค่เพียงเข้าใจบทบาท) สังคมก็จะมีระเบียบ (5) ยิ่งสังคมซับซ้อนมากขึ้น บทบาทก็ยิ่งแตกต่างกันมากขึ้น
--------------	--

บรรทัดฐาน	กฎเกณฑ์หรือแบบแผนความประพฤติที่ใช้เป็นแนวทางให้คนในสังคมได้ปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย บรรทัดฐานจึงเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม ประเภทของบรรทัดฐานมีดังนี้ (1) วิถีชาวบ้านหรือวิถีประชา (2) จารีต (3) กฎหมาย
วัฒนธรรม	ลักษณะของวัฒนธรรม (1) เป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (2) เป็นแบบพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ (3) เป็นระบบสัญลักษณ์เพื่อการสื่อสารระหว่างมนุษย์ (4) เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจึงกลายเป็นมรดกทางสังคม (5) เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนได้ หน้าที่ของวัฒนธรรม (1) ทำให้มนุษย์ปรับตัวเข้ากับธรรมชาติได้ (2) เป็นตัวกำหนดบทบาทความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ (3) ทำหน้าที่ควบคุมสังคม (4) เป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน (5) ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม
กลไกราคา	หรือกลไกตลาด ระบบราคา ระบบตลาด คือราคาสินค้าและบริการที่ถูกกำหนดขึ้นโดยปริมาณการเสนอซื้อ (อุปสงค์) และปริมาณการเสนอขาย (อุปทาน) ลักษณะการทำงานของกลไกราคาในตลาดเปรียบเสมือนการทำงานของมือมองไม่เห็น (invisible hand)
การจัดเงินเพื่อ	มาตรการที่ใช้คือ การลดอุปสงค์มวลรวมโดย (1) นโยบายการเงิน เช่น เพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพิ่มอัตราเงินสำรอง เพิ่มอัตรารับช่วงซื้อลด ลดการขยายเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ขายหลักทรัพย์ (2) นโยบายการคลัง เช่น เพิ่มอัตราภาษี ลดการใช้จ่ายของรัฐบาล การใช้งบประมาณแบบเกินดุล

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

การปฏิวัติเขียว	การนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางรัฐพืช โดยเน้นการเพาะพันธุ์พืชใหม่ๆ ที่ให้ผลผลิตสูง วิธีการเพาะปลูกที่ให้ผลดี และการควบคุมศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ
การพัฒนาทางเศรษฐกิจ	คือการทำให้รายได้ที่แท้จริงต่อหัวสูงขึ้น พร้อมๆ กับการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันเพิ่มมากขึ้น, การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสม นั่นก็คือ จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจคือ (1) เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น (2) เกิดการกระจายรายได้อย่างยุติธรรม (3) ลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพชีวิต
ความล้มเหลวของตลาด	เนื่องจากกลไกราคาไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงทำให้รัฐต้องเข้ามาแทรกแซงกลไกราคา สาเหตุที่กลไกตลาดล้มเหลว (1) ทรัพย์สินสาธารณะ เช่น สัญญาณทีวี การบริการป้องกันประเทศ (2) การผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดผลกระทบภายนอก (3) การลงทุนขนาดใหญ่ที่ใช้เงินลงทุนสูงมากหรือการผูกขาด เช่น การผลิตไฟฟ้า รถไฟ น้ำประปา (4) ภาษีอากรและการกระจายทรัพยากร (5) สารสนเทศไม่สมบูรณ์ เกิดข้อจำกัดด้านข่าวสารที่ไม่อาจสื่อให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง
ค่าจ้างขั้นต่ำ	รัฐบาลต้องกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ เพราะต้องการให้ค่าจ้างอยู่สูงกว่าระดับดุลยภาพ ผลกระทบจากการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ เช่น อุปทานแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (พูดง่ายก็คือ ลูกจ้างมีความต้องการทำงานมากขึ้น) อุปสงค์แรงงานมีแนวโน้มลดลง (พูดง่ายก็คือ นายจ้างจะจ้างแรงงานน้อยลง) อุปทานสินค้าลดลง สรุปก็คือ การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำนี้ทำให้การว่าจ้างแรงงานลดลง การว่างงานมากขึ้นก็คือ เกิดอุปทานแรงงานส่วนเกินเพิ่มขึ้นนั่นเอง (อุปทานแรงงาน = การเสนอขายแรงงานของลูกจ้าง, อุปสงค์แรงงาน = การเสนอซื้อแรงงานของนายจ้าง)

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

งบประมาณแผ่นดิน	คือประมาณการทางการเงินทั้งด้านรายได้และรายจ่าย, รายรับทุกชนิดรวมทั้งเงินกู้และรายจ่ายของรัฐบาล งบประมาณด้านรายจ่ายแบ่งเป็น (1) รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ (2) รายจ่ายในรูปเงินโอน เช่น เงินสงเคราะห์ เงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย เงินชดเชย ประเภทของงบประมาณ งบประมาณขาดดุล, งบประมาณเกินดุล, งบประมาณสมดุล ดังนั้น (1) ถ้าต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ ควรใช้งบประมาณแบบขาดดุล (2) ถ้าต้องการให้ชะลอตัวเศรษฐกิจ ควรใช้งบประมาณแบบเกินดุล (3) ถ้าต้องการให้เกิดแรงกระตุ้นจากการใช้จ่ายต่ำ ควรใช้งบประมาณแบบสมดุล
เงิน	เงินคือ สิ่งใดก็ได้ที่สังคมยอมรับให้ใช้เป็นสื่อกลาง ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เงินถือว่าเป็นสิ่งที่มีสภาพคล่องมากกว่าสินทรัพย์อื่น หน้าที่ของเงินมีดังนี้ (1) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (2) หน่วยวัดมูลค่า (3) เครื่องสะสมมูลค่า (4) มาตรฐานในการชำระหนี้
เงินเฟ้อ	ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้น (1) ผู้ที่ได้เปรียบจากภาวะเงินเฟ้อ เช่น พ่อค้าแม่ค้า ลูกหนี้ เจ้าของบริษัท นักธุรกิจ ผู้ผลิต ผู้ถือหุ้น นายธนาคาร ผู้เช่า ผู้ที่ถือทรัพย์สินที่มีราคาไม่แน่นอน เช่น ที่ดิน อาคารบ้านเรือน (2) ผู้ที่เสียเปรียบจากภาวะเงินเฟ้อ เช่น ผู้ที่มีรายได้คงที่ เจ้าหนี้ ผู้รับบำนาญ ครูที่โรงเรียนข้าราชการ ผู้ใช้แรงงาน ลูกจ้าง ผู้ที่ถือทรัพย์สินที่เป็นตัวเงินแน่นอน เช่น เงินสด เงินฝากประจำ หุ้นกู้
ดุลการชำระเงิน	บัญชีบันทึกการรับและการจ่ายเงินตราต่างประเทศ ดุลการชำระเงินประกอบด้วย (1) บัญชีเดินสะพัด (2) บัญชีทุน ข้อสังเกต ยอดดุลการชำระเงินคู่ได้จากดุลบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ (มิใช่บัญชีทุน) ดังนั้นบัญชีที่แสดงฐานะดุลการชำระเงินของประเทศคือ บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ
ต้นทุนทางสังคม	ต้นทุนค่าเสียโอกาสของทรัพยากรต่างๆ ในสังคมที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าบริการชนิดหนึ่ง, การที่บุคคลหนึ่งก่อให้เกิดมลพิษ โดยบุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น เช่น โรงงานปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ, ต้นทุนเอกชนรวมกับผลกระทบภายนอก
ตลาดแข่งขันสมบูรณ์	ลักษณะสำคัญ (1) มีผู้ซื้อผู้ขายจำนวนมาก (2) สินค้ามีลักษณะเหมือนกันทุกประการ (3) ผู้ซื้อผู้ขายแต่ละรายรู้ถึงภาวะตลาดเป็นอย่างดี (4) ไม่มีอุปสรรคการเข้าออกจากตลาด (5) การโยกย้ายปัจจัยการผลิตเป็นไปอย่างเสรี (6) ไม่มีผลกระทบจากภายนอก

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

	ข้อสังเกต ตลาดแข่งขันสมบูรณ์เป็นตลาดในอุดมคติ ตลาดที่ใกล้เคียงกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ได้แก่ ตลาดผลผลิตการเกษตร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง
ตลาดมืด	การซื้อขายสินค้าหรือบริการที่ละเมิดกฎหมายควบคุมราคา ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อมีการกำหนดราคาดินค้าขึ้นสูง ณ.ระดับต่ำกว่าราคาคุณภาพ ทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน ผู้ขายจะแอบนำสินค้าส่วนหนึ่งมาแบ่งขายหลังร้าน ผู้บริโภคจะต้องซื้อสินค้าชนิดนั้นในราคาที่สูงกว่าราคาควบคุม
ทุนนิยม	เกณฑ์สำคัญ (1) ไม่จำกัดเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและปัจจัยการผลิต (2) ไม่จำกัดการทำงานของกลไกราคา (3) ไม่มีการวางแผนจากส่วนกลาง (4) ไม่มีเป้าหมายในการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม (5) เอกชนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ทุนสำรองระหว่างประเทศ	สินทรัพย์ที่เก็บสะสมเพื่อชำระหนี้ระหว่างประเทศ โดยทั่วไปยอดสุทธิของดุลการชำระเงินในแต่ละช่วงเวลา มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ และทุนสำรองมีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงินคือ เมื่อดุลการชำระเงินขาดดุล ทุนสำรองระหว่างประเทศจะลดลง แต่ถ้าดุลการชำระเงินเกินดุล ทุนสำรองระหว่างประเทศก็จะเพิ่มขึ้น ข้อควรระวัง ในทางตรงกันข้าม ถ้ายอดบัญชีในทุนสำรองระหว่างประเทศมีค่าเป็นบวก แสดงว่าดุลการชำระเงินระหว่างประเทศขาดดุล
ธนาคารแห่งประเทศไทย	หรือธนาคารกลาง เป็นสถาบันการเงินที่มีหน้าที่จัดระบบการเงินและรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ แต่ไม่มีหน้าที่รับฝากเงินจากประชาชน หน้าที่สำคัญมีดังนี้ (1) ออกธนบัตร (2) เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์ เช่น รับฝากเงินจากธนาคารพาณิชย์ (3) เป็นผู้ให้กู้ยืมแหล่งสุดท้ายแก่ธนาคารพาณิชย์ (4) ดูแลจัดการทุนสำรองระหว่างประเทศ (5) เป็นตัวแทนทางการเงินของรัฐบาล (6) ดูแลปริมาณเงินและสินเชื่อให้พอเหมาะกับภาวะเศรษฐกิจ
นโยบายการคลังแบบขยายตัว	เช่น การเพิ่มรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ การลดภาษี การใช้งบประมาณแบบขาดดุล การใช้จ่ายในรูปเงินโอนมากขึ้น เป็นนโยบายที่ใช้เพื่อกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจเพื่อให้รายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น
นโยบายการคลังแบบหดตัว	เช่น การลดรายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ การเพิ่มภาษี การใช้งบประมาณเกินดุล การใช้จ่ายในรูปเงินโอนน้อยลง เป็นนโยบายที่ใช้เพื่อชะลอภาวะเศรษฐกิจ

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

นโยบายการค้าค้ำกัน	มาตรการต่างๆ ที่รัฐนำมาใช้เพื่อจำกัดการนำเข้าและส่งเสริมการส่งออกซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ เช่น เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายใน ป้องกันการทุ่มตลาด แก้ปัญหาการขาดดุลการค้า เครื่องมือของนโยบายการค้าค้ำกัน เช่น การตั้งกำแพงภาษี กำหนดโควตา ให้เงินอุดหนุน การทุ่มตลาด การควบคุมสินค้า การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
นโยบายการเงินแบบเข้มงวด	เนื่องจากระบบเศรษฐกิจมีปริมาณเงินและสินเชื่อมากเกินไป ธนาคารกลางจึงต้องลดอุปทานของเงินเพื่อลดสภาพคล่องในตลาด โดยใช้มาตรการดังนี้ (1) เพิ่มอัตราเงินสดสำรอง (2) เพิ่มอัตรารับช่วงซื้อลด (3) ขายหลักทรัพย์
นโยบายการเงินแบบขยายตัว	เนื่องจากระบบเศรษฐกิจมีปริมาณเงินและสินเชื่อไม่เพียงพอ ธนาคารกลางจึงต้องเพิ่มอุปทานของเงินเพื่อเพิ่มสภาพคล่องในตลาด โดยใช้มาตรการดังนี้ (1) ลดอัตราเงินสดสำรอง (2) ลดอัตรารับช่วงซื้อลด (3) ซื้อหลักทรัพย์
บัญชีเดินสะพัด	ประกอบด้วย (1) ดุลการค้า (2) ดุลบริการ (3) ดุลบริจาค (4) รายได้ บัญชีเดินสะพัดเป็นส่วนหนึ่งของบัญชีดุลการชำระเงิน และถือว่าเป็นส่วนสำคัญเพราะมีมูลค่ามากกว่าบัญชีอื่น
ปัจจัยการผลิต	ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ แบ่งออกเป็น 4 ชนิดได้แก่ ที่ดิน ทนุ แรงงาน และผู้ประกอบการ (1) ที่ดิน -รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดินฟ้าอากาศ น้ำ แร่ธาตุ ป่าไม้ (2) ทนุ -สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักร โรงงาน สิ่งก่อสร้าง (3) แรงงาน -กำลังกายและความคิดของมนุษย์ (4) ผู้ประกอบการ -ผู้ที่ตัดสินใจรวบรวมปัจจัยการผลิตต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อใช้ผลิตสินค้า และเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตนั้น

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	ได้แก่ (1) ปัญหาว่าผลิตอะไร (2) ผลิตอย่างไร (3) ผลิตเพื่อใคร สรุปปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ What-How-For whom ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากทรัพยากรมีจำนวนจำกัด ไม่พอที่จะสนองความต้องการทุกอย่างของคนในสังคมได้ ปัญหาความมั่งคั่งอย่างจำกัดหรือความหามาได้ยากจึงเป็น ปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกสังคมและระบบเศรษฐกิจ
ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540	สาเหตุสำคัญเกิดจาก (1) การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในสัดส่วนที่สูงมาก (2) มีการลงทุนในธุรกิจที่ไม่ได้ทำให้การผลิตเพิ่มขึ้น เช่น เก่งกำไรที่ดิน (3) การพึ่งพาเงินกู้จากต่างประเทศจำนวนมากเนื่องจากการเปิดเสรีทางการเงิน (4) การใช้จ่ายเงินเกินตัวทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน (5) ขาดเสถียรภาพทางการเงิน (6) ปัญหานี้คือคุณภาพหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ NPLs
ระบบเศรษฐกิจแบบผสม	เป็นระบบที่ใช้กลไกราคาและการวางแผนในการดำเนินงานของรัฐ โดยรัฐดำเนินการผลิตเฉพาะกิจการที่ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม เกณฑ์สำคัญ (1) ไม่จำกัดเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและปัจจัยการผลิต (2) จำกัดบ้าง ในการทำงานของกลไกราคา (3) ไม่มีการวางแผนจากส่วนกลาง (4) มีเป้าหมาย ในการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม (5) เอกชนและรัฐบาล มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
เศรษฐกิจพอเพียง	ความพอเพียงประกอบด้วย (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของความพอเพียง (ความรู้ เช่น รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง, คุณธรรม เช่น ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา)
เศรษฐกิจทรัพย์สิน	ทรัพย์สินทำให้เกิดอรรถประโยชน์เพื่อใช้สนองความต้องการของมนุษย์ได้ มีราคาซื้อขายและมีปริมาณจำกัดเมื่อเทียบกับความต้องการ สำหรับสินค้าและบริการที่ได้มาโดยการแจก การให้ การบริจาค โดยผู้บริโภคนั้นไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งถือว่าเป็นสินค้าได้เปล่า ในทางเศรษฐศาสตร์จัดว่าเป็นเศรษฐกิจทรัพย์สินด้วย รวมทั้งสินค้าและบริการที่รัฐบาลเป็นผู้จ่ายเงินจากภาษีอากรที่เก็บจากประชาชน เช่น สวนสาธารณะ สิ่งก่อสร้างเพื่อสาธารณะประโยชน์ต่างๆ บริการการศึกษาของรัฐ ส่วนคำว่า “สินค้าไร้ราคา” (free goods) เป็นสินค้าที่มีจำนวนมากเกินความต้องการของมนุษย์ มีอยู่ตามธรรมชาติ ไม่มีราคาซื้อขาย เช่น น้ำทะเล และแสงแดด

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

สหกรณ์	หลักการของสหกรณ์ (1) เป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้างแก่บุคคลทั่วไป (2) ควบคุมสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (3) สมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ (4) ปกครองตนเองและเป็นอิสระ (5) ให้การศึกษา ฝึกอบรมแก่สมาชิก (6) ร่วมมือระหว่างสหกรณ์และเอื้ออาทรต่อชุมชน ลักษณะของสหกรณ์ (1) รับสมาชิกไม่จำกัดจำนวน เน้นรวมคนมากกว่ารวมทุน (2) สมาชิกมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่ากัน ไม่ว่าจะถือหุ้นจำนวนเท่าใดก็ตาม (3) เน้นช่วยเหลือสมาชิกด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่แสวงหากำไร ข้อสังเกต (1) สหกรณ์ที่ไม่ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เช่น สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์นิคม (2) สหกรณ์ที่มีกิจกรรมคล้ายธนาคารพาณิชย์ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์บริการ
สินค้าสาธารณะ	สินค้าที่บริโภคร่วมกัน โดยไม่สามารถกีดกันการบริโภคของบุคคลใดบุคคลหนึ่งออกไปได้ เช่น การป้องกันประเทศ การกระจายเสียงทางวิทยุ สัญญาณทีวี ไฟฟ้าตามถนน

หนี้สาธารณะ	หนี้ของรัฐบาลที่เกิดจากการกู้ยืมเงิน โดยตรง การออกพันธบัตรขายให้ประชาชน และการค้าประกันเงินกู้โดยรัฐบาล วัตถุประสงค์ในการก่อหนี้สาธารณะ (1) ใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (2) เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือใช้จ่ายยามสงคราม (3) เพื่อใช้จ่ายกรณีงบประมาณขาดดุล (4) เพื่อบริหารการคลังของรัฐในระยะสั้น (5) ใช้ชำระหนี้ (6) ใช้ปรับโครงสร้างหนี้ แหล่งเงินกู้ของรัฐบาล (1) การกู้เงินจากภาคเอกชน (2) การพิมพ์ธนบัตร (3) การกู้เงินจากต่างประเทศ
อรรถประโยชน์	ความพึงพอใจที่ได้รับจากการบริโภคสินค้าบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเศรษฐกิจและสินค้าไร้ราคาทุกชนิดล้วนก่อให้เกิดอรรถประโยชน์
อุปสงค์ส่วนเกิน	ปริมาณอุปสงค์ที่มากกว่าปริมาณอุปทาน ณ ระดับราคาที่ต่ำกว่าราคาดุลยภาพ ถ้าราคาสินค้าบริการอยู่ต่ำกว่าราคาดุลยภาพ ปริมาณความต้องการซื้อสินค้าจะมากกว่าปริมาณเสนอขาย ย่อมเกิดอุปสงค์ส่วนเกิน ผู้บริโภคจะให้ราคาที่สูงขึ้นจนกลับเข้าสู่ดุลยภาพ

กบฏ ร.ศ.130	ต้นรัชกาลที่ 6 เกิดกบฏ ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) เป็นกลุ่มทหารที่วางแผนให้มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบที่กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ นายทหารกลุ่มนี้ไม่พอใจเพราะคิดว่ารัชกาลที่ 6 ทรงตั้งกองเสือป่าขึ้นมาเพื่อแข่งขันกับกองทหาร ประกอบกับได้เห็นตัวอย่างการปฏิวัติในจีน ค.ศ.1911 นำโดย ดร.ซุนยัตเซน แผนการปฏิวัติครั้งนี้รั่วเสียก่อนจึงถูกจับได้ แต่ถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้อำนาจการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ	รัชกาลที่ 5 ทรงโปรดฯ ให้ตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ขึ้นใน พ.ศ.2416 เพื่อเก็บรายได้ภาษีอากรของแผ่นดินมารวมไว้ที่เดียวกันที่กรุงเทพฯ ต่อมาใน พ.ศ.2435 เมื่อมีการจัดตั้งกระทรวงต่างๆ ขึ้น หอรัษฎากรพิพัฒน์จึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ขบวนการเสรีไทย	ก่อตั้งขึ้นเพื่อแสดงตนเป็นฝ่ายสัมพันธมิตร และคัดค้านรัฐบาลไทยที่เข้าร่วมทำสงครามกับญี่ปุ่นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยอ้างว่าการกระทำดังกล่าวเป็นโมฆะ เพราะขัดต่อเจตนารมณ์ของคนไทยและพร้อมจะร่วมต่อต้านญี่ปุ่น โดยได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ หัวหน้าสำคัญของขบวนการเสรีไทยในสหรัฐอเมริกาคือ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ส่วนในประเทศไทยมีนายปรีดี พนมยงค์ซึ่งในขณะนั้นมีฐานะเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นหัวหน้า
คำกราบทูล ร.ศ.103	คำกราบทูลความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงราชการแผ่นดินของเจ้านายและข้าราชการ ร.ศ. 103 (พ.ศ.2427) โดยเจ้านายและขุนนางกลุ่มหนึ่งรวม 11 คน เพื่อขอให้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบพระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญให้อำนาจการปกครองประเทศอยู่กับเสนาบดีเพื่อลดอันตรายที่อาจเกิดจากภัยคุกคามของลัทธิจักรวรรดินิยม คำกราบทูล ร.ศ.103 นี้อาจถือได้ว่าเป็นแผนพัฒนาการเมืองฉบับแรกของไทย
เงินผูกปี	เงินภาษีพิเศษที่ทางการเรียกเก็บแทนการเกณฑ์แรงงานจากชาวจีนอพยพที่เป็นผู้ขายสันนิษฐานว่าเริ่มเก็บในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และยกเลิกในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อปี พ.ศ.2451 โดยเรียกเก็บเป็นเงินค่าแรงช่วยราชการแผ่นดินแทน

เจ้าภาษีนายอากร	ในสมัยรัชกาลที่ 3 รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาประมูลผูกขาดจัดเก็บภาษีแทนรัฐ ผู้ที่เสนอขอเงินสูงสุดจะได้เป็นเจ้าภาษีจัดเก็บภาษีและทยอยส่งเงินให้รัฐเป็นงวดๆ จนครบที่ประมูลไว้ ผู้ประมูลเป็นเจ้าภาษีนายอากรส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีน ผลจากระบบเจ้าภาษีนายอากรคือ (1) ทำให้รายได้ของหลวงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (2) ลดภาระการจัดเก็บภาษีของรัฐ (3) คนจีนเข้ามาเป็นนายทุนรุ่นแรก (4) รัฐมีโอกาสขยายอำนาจทางการเมืองแทรกซึมเข้าไปยังท้องถิ่นต่างๆ ได้ทั่วถึง
ทุนนิยมโดยรัฐ	หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นการส่งเสริมให้รัฐบาลเข้าไปเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมที่สำคัญ เพื่อตอบโต้การเข้าครอบงำทางเศรษฐกิจของต่างชาติ การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามเกิดขึ้นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2
พัฒนาการเศรษฐกิจทุนนิยมของไทย	พัฒนาการเศรษฐกิจทุนนิยมของไทยตามลำดับ (1) ทุนนิยมแบบพึ่งพา พ.ศ.2398-2475 (2) ทุนนิยมโดยรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2475-2504 (3) ทุนนิยมเสรี ตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2504
ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย	ได้แก่ (1) สรีดถงส์หรือท่านบพระร่วง –ท่านบดินเพื่อถักเก็บน้ำ (2) ถนนพระร่วง –แนวคันดิน (3) ตระพัง –สระน้ำ (4) ตรีบูร –กำแพงดินกันเป็น 3 ชั้นซึ่งใช้เป็นกำแพงและคูน้ำ (5) เคาทุเรียง –เคาเผาเครื่องปั้นดินเผา
มณฑลเทศาภิบาล	ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการยกเลิกการปกครองหัวเมืองและให้เปลี่ยนเป็นการปกครองส่วนภูมิภาค โดยตราเป็นพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ.116 เพื่อจัดตั้งการปกครองเป็นมณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน มณฑลเทศาภิบาลเป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุด ประกอบด้วยเมืองตั้งแต่สองเมืองขึ้นไป มีสมุหเทศาภิบาลที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งไปปกครอง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ยกเลิกมณฑลเทศาภิบาล โดยยุบรวมมณฑลเป็นภาค และเปลี่ยนเมืองเป็นจังหวัด

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

สนธิสัญญาเบาว์ริง	สาระสำคัญของสนธิสัญญานี้ (1) ไทยให้อังกฤษตั้งสถานกงสุลขึ้นในกรุงเทพฯ และให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตแก่คนในบังคับอังกฤษ (2) ให้ยกเลิกภาษีปากเรือและภาษีอื่นๆที่เคยเรียกเก็บ โดยให้เก็บภาษีขาเข้าในอัตราร้อยละ 3 (3) อังกฤษเป็นชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่งคือ สิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลไทยให้กับชาติอื่นอังกฤษต้องได้ด้วย สนธิสัญญานี้ถือว่าเป็นสนธิสัญญาที่ไม่เสมอภาคคือ อังกฤษเป็นฝ่ายได้เปรียบ ส่วนไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบโดยเฉพาะในเรื่องเอกราชทางการศาล ผลของสนธิสัญญานี้ (1) ยกเลิกระบบการค้าผูกขาด (2) เกิดระบบเศรษฐกิจแบบเงินตราเข้ามาแทนที่เศรษฐกิจแบบยังชีพที่สลายตัวไป
สมุดปกเหลือง	หรือเค้าโครงเศรษฐกิจ คณะราษฎรได้มอบหมายให้หลวงประดิษฐมนูธรรม (นายปรีดี พนมยงค์) เป็นผู้ร่างเค้าโครงเศรษฐกิจของประเทศเสนอต่อรัฐบาล ซึ่งการเสนอร่างเค้าโครงเศรษฐกิจนี้ได้ถูกโจมตีจากหลายฝ่าย และก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างปัญญาชนที่เห็นด้วย และที่ไม่เห็นด้วยกับเค้าโครงเศรษฐกิจนั้น เนื่องจากเค้าโครงเศรษฐกิจนี้ถูกมองว่า มีแนวความคิดที่เป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ความขัดแย้งจึงกลายเป็นรอยร้าวในหมู่คณะราษฎร
สิทธิสภาพนอกอาณาเขต	การเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขตหมายถึง การเสียอำนาจอธิปไตยทางการศาลของประเทศหนึ่งให้อีกประเทศหนึ่ง เช่น คนในบังคับอังกฤษไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย หากทำผิด กงสุลอังกฤษจะเป็นผู้พิจารณาคัดสินคดีตามกฎหมายอังกฤษ

หลัก 6 ประการ	เป็นนโยบายการบริหารประเทศของคณะราษฎร มี 6 ประการดังนี้ (1) เอกราช (2) ความปลอดภัย (3) เศรษฐกิจ (4) เสมอภาค (5) เสรีภาพ (6) การศึกษา
หอรัษฎากรพิพัฒน์	ในปี พ.ศ.2416 รัชกาลที่ 5 ทรงตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ให้ขึ้นตรงต่อพระองค์ เป็นสำนักงานกลางเก็บผลประโยชน์รายได้ภาษีอากรของแผ่นดินมารวมไว้ที่แห่งเดียว ต่อมาได้ยกฐานะหอรัษฎากรพิพัฒน์ขึ้นมาเป็นกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ในปี พ.ศ.2435 มีเสนาบดีเป็นผู้รับผิดชอบจัดเก็บภาษีอากรทั่วราชอาณาจักร และควบคุมตรวจตราการจ่ายเงินของแผ่นดิน นอกจากนี้ในสมัยของพระองค์ยังได้ยกเลิก “ระบบกินเมือง” ของเจ้าเมืองในภูมิภาคต่างๆ โดยให้ข้าราชการทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน รับเงินเดือนในอัตราที่แน่นอน แทนการจ่ายเบี้ยหวัดและเงินปีเหมือนแต่ก่อน นอกจากนี้ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการจัดทำงบประมาณแผ่นดินขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อให้การรับจ่ายเงินของแผ่นดินเป็นไปอย่างรัดกุม

การเกษตร ผสมผสาน	การทำกิจกรรมทางการเกษตรตั้งแต่ 2 กิจกรรมขึ้นไป ในพื้นที่เดียวกันและกิจกรรมเหล่านี้มีความสัมพันธ์เกื้อกูลกัน โดยไม่เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำประมงในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งมีหลักการว่าให้ปัจจัยนำออกคือ ของเสียจากการผลิตชนิดหนึ่ง (มูลไก่) กลายมาเป็นปัจจัยนำเข้าของการผลิตอีกชนิดหนึ่ง (อาหารปลา) และเป็นวัฏจักรเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ดังนั้นตามทฤษฎีนี้จะไม่มีการเสียใดออกมาจากการกระบวนการผลิตเลย
การจัดการ สิ่งแวดล้อม	กระบวนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ได้อย่างยั่งยืนตลอดไป โดยมีหลักการ PCD คือ การสงวน (Preservation) การอนุรักษ์ (Conservation) การพัฒนา (Development)
การพัฒนาที่ยั่งยืน	การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อสงวนไว้ให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสใช้ต่อไป
การแยกขยะ	(1) ถังเขียว -ขยะย่อยสลายได้ ขยะเน่าเสีย ขยะเปียก-ทำเป็นปุ๋ยได้ เช่น เศษอาหาร ผักผลไม้ ใบไม้ (2) ถังฟ้า -ขยะย่อยสลายยาก ขยะที่ไม่ย่อยสลาย ไม่เป็นพิษแต่ไม่นิยมนำมาผลิตเป็นวัสดุใหม่ เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่ โฟมหรือถุงพลาสติกเบื้อนอาหาร (3) ถังเหลือง -ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก (4) ถังแดง -ขยะอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องยาฆ่าแมลง กระป๋องสีสเปรย์
การวัดคุณภาพน้ำ	มีดังนี้ (1) BOD : biochemical oxygen demand –ค่าปริมาณออกซิเจนที่จุลินทรีย์ใช้ย่อยอินทรีย์สารในน้ำ (2) DO : dissolved oxygen –ค่าปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (3) COD : chemical oxygen demand –ค่าปริมาณออกซิเจนที่ใช้ทำปฏิกิริยาทางเคมีกับอินทรีย์สารในน้ำ (4) pH –ค่าแสดงความเป็นกรดหรือด่างของน้ำ
เกษตรอินทรีย์	เป็นเกษตรที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี เน้นการหมุนเวียนใช้ทรัพยากร (recycling) ในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น นำมูลสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยคอก และมีการควบคุมศัตรูพืชโดยใช้ธรรมชาติ เช่น สะเดา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

เขตประมงสำคัญ ของโลก	พบบริเวณไหล่ทวีป (เขตนํ้าตื้น มีความลึกประมาณ 180 เมตร ซึ่งเป็นบริเวณที่กระแสนํ้าอุ่นและเย็นไหลมาพบกัน) เขตจับปลานํ้าเค็มที่สำคัญของโลก (1) คูริลแบงก์ –บริเวณที่กระแสนํ้าอุ่นคูริลชีโวและกระแสนํ้าเย็นโอยาสีโวไหลมาพบกัน ในเขตญี่ปุ่น จีน เกาหลี รัสเซีย (2) ดอเกอร์แบงก์ –บริเวณที่กระแสนํ้าอุ่นแอตแลนติกเหนือและกระแสนํ้าเย็นกรีนแลนด์ไหลมาพบกัน ในเขตนอร์เวย์ เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ไอซ์แลนด์ อังกฤษ เยอรมนี ฝรั่งเศส สเปน โปรตุเกส (3) แกรนด์แบงก์ –บริเวณที่กระแสนํ้าอุ่นกัลฟ์สตรีมและกระแสนํ้าเย็นแลบราดอร์ไหลมาพบกัน ในเขตสหรัฐอเมริกาและแคนาดา
โครงการ แก้มลิง	โครงการในพระราชดำริเพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วมรุนแรงในฤดูน้ำหลาก ซึ่งต้องมีการขุดคลองขึ้นใหม่และสร้างอ่างเก็บน้ำ เช่น ท่งมะขามหย่อง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำเพื่อชะลอนํ้าที่จะไหลเข้าไปท่วมกรุงเทพฯ
โครงการ แก้มลิงดิน	โครงการในพระราชดำริเพื่อแก้ปัญหาดินเปรี้ยว
ทะเลสาบ รูปแอก	หรือทะเลสาบรูปเกือกม้า กุด กุดน้ำใส น้ำหลง น้ำลัด บึงโค้ง เกิดจากทางน้ำโค้งตัวเมื่อไหลผ่านบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง มีการกักตุนน้ำด้านข้างมากกว่าด้านลึก ทะเลสาบรูปแอกนี้พบในภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณแม่น้ำโขงตัวนี้ไม่เหมาะแก่การตั้งบ้านเรือน
ที่ราบ	ที่ราบที่เกิดการแปรสัณฐานของเปลือกโลกได้แก่ (1) ที่ราบชายฝั่ง –เช่น ที่ราบชายฝั่งอ่าวเม็กซิโก, ที่ราบชายฝั่งมหาสมุทรอาร์กติก (2) ที่ราบภายในทวีป -ที่ราบภาคกลางของไทย, ที่ราบตอนกลางของทวีปออสเตรเลีย ที่ราบที่เกิดจากการปรับระดับผิวแผ่นดินได้แก่ (1) เกิดจากการกระทำของแม่น้ำ –เช่น ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา, ที่ราบลุ่มแม่น้ำมีสซิสซิปปี (2) เกิดจากธารน้ำแข็ง -ที่ราบรอบทะเลสาบทั้ง 5, ที่ราบรอบทะเลสาบในไอซ์แลนด์ (3) เกิดจากลม -ที่ราบปามปีสในอาร์เจนตินา, ที่ราบในรัฐแคนซัส, ที่ราบตอนกลางของโปแลนด์
ที่ราบสูง	มี 3 ประเภทคือ (1) ที่ราบสูงหว่างเขา -เช่น ที่ราบสูงทิเบตหรือหลังคาโลก ที่ราบสูงอนาโตเลียในตุรกี ที่ราบสูงอิหร่าน ที่ราบสูงโคลัมเบีย (2) ที่ราบสูงเชิงเขา -ที่ราบสูงยูนนานในจีน ที่ราบสูงปาตาโกเนียในอาร์เจนตินา (3) ที่ราบสูงในทวีปหรือที่ราบสูงรูปโต๊ะ -ที่ราบสูงเด็กกันไนอินเดีย ที่ราบสูงมองโกเลีย ที่ราบสูงในคาบสมุทรอาหรับ

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

เทคโนโลยีสะอาด	ความหมาย การลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด การลดปริมาณและความเป็นพิษของของเสียตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ประหยัดทรัพยากรในการผลิต การใช้และสามารถนำกลับมาใช้ได้อีก หลักการสำคัญ Reduce -การลดปริมาณของเสียจากการผลิต, Reuse -การใช้ซ้ำ, Recycle -การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ เทคโนโลยีสะอาดเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
ปรากฏการณ์ภูมิศาสตร์ของไทย	ที่เกิดจากตัวกระทำทางธรรมชาติ เช่น (1) การกระทำของแรงน้ำไหล เช่น เสาดินรูปร่างแปลกตาที่ แพะเมืองผี จ.แพร่, ฮ่อมจ้อม อ.น่าน้อย จ.น่าน, โป่งยุบ อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี (2) กระบวนการภูเขาไฟ เช่น วนอุทยานเขากระโดง จ.บุรีรัมย์, ปล่องภูเขาไฟที่แม่เมาะ จ.ลำปาง (3) การกระทำของอุณหภูมิน้ำ กระแสลม เช่น เสาเจียง จ.อุบลราชธานี, ภูผาทับ จ.มุกดาหาร, ป่าหินงาม จ.ชัยภูมิ, พระพุทธบาทบัวบก จ.อุดรธานี (4) น้ำใต้ดิน เช่น โป่งเคือด ป่าเปือ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่, พุน้ำร้อน อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศโลก	(1) น้ำค้างแข็ง Frost -มักเกิดขึ้นในช่วงฤดูหนาว พบบนยอดเขาสูงในภาคเหนือและอีสาน ภาษาล้านเรียกว่า แม่คะนิงหรือเหมยขาบ (2) ลูกเห็บ Hail -มักเกิดในช่วงฤดูร้อนและมีพายุฝนฟ้าคะนอง เดือนที่มีลูกเห็บตกมากที่สุดในไทยคือ เมษายน
ปรากฏการณ์เรือนกระจก	เป็นภาวะที่โลกมีอุณหภูมิสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากในชั้นบรรยากาศมีก๊าซเรือนกระจกมาจกจนเกินสมดุลซึ่งเกิดจากฝีมือมนุษย์ เช่น ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซมีเทน ก๊าซไนตรัสออกไซด์ ก๊าซโอโซน ก๊าซคลอโรฟลูออโรคาร์บอน ผลกระทบจากปรากฏการณ์เรือนกระจกมีดังนี้ (1) อุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้น (2) ธารน้ำแข็งขั้วโลกละลาย (3) ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น (4) เกิดการขยายตัวของพื้นที่แห้งแล้ง (5) เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศชายฝั่งทะเลและทรัพยากรธรรมชาติ (6) เกิดคลื่นความร้อน
ปรากฏการณ์ เอลนีโญ	เป็นปรากฏการณ์ที่ผิดปกติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันออกบริเวณเส้นศูนย์สูตร โดยเกิดจากกระแสน้ำอุ่นในมหาสมุทรแปซิฟิกไหลกลับทิศทางไปจากเดิม ผลกระทบทั่วไปคือ (1) บริเวณที่เคยมีฝนตกชุกจะกลับเป็นแห้งแล้ง มีฝนตกน้อยลง ซึ่งทำให้เกิดภัยแล้งและไฟป่า เช่น ไฟป่าในอินโดนีเซีย ออสเตรเลียตะวันตก (2) บริเวณที่เคยแห้งแล้งจะมีฝนตกรุนแรง เช่น แลบอเมริกาใต้ ชิลี เปรู (3) อุณหภูมิของน้ำทะเลสูงขึ้น ผลกระทบต่อไทยคือ (1) ฝนตกน้อยลงเพราะแนวปะทะอากาศเปลี่ยน (2) พายุหมุนลดลง (3) ลมมรสุมสูญเสียความชื้นกลายเป็นลมแห้ง (4) อื่นๆ เช่น เกิดไฟป่า มลพิษทางอากาศ

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

ป่าลัดใบ	ได้แก่ (1) ป่าเบญจพรรณ (2) ป่าแดง หรือป่าแพะ ป่าโลก ป่าเต็งรัง (3) ป่าหญา ป่าละเมาะ ป่าเบญจพรรณมีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากกว่าป่าแดง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม้สักซึ่งเป็นไม้ที่มีราคาแพง จะขึ้นอยู่ในป่าเบญจพรรณเป็นส่วนใหญ่
ป่าเพื่อการอนุรักษ์	มี 11 ประเภทคือ อุทยานแห่งชาติ, วนอุทยาน, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า, เขตห้ามล่าสัตว์ป่า, สวนพฤกษศาสตร์, สวนรุกขชาติ, พื้นที่สงวนชีวลัย, พื้นที่มรดกโลก, พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1, ป่าชายเลนอนุรักษ์, พื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ ข้อสังเกต พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 คือ พื้นที่ป่าป้องกันไว้เพื่อเป็นต้นน้ำลำธาร, พื้นที่สงวนชีวลัย คือ พื้นที่อนุรักษ์สังคมพืชและสัตว์ในสภาวะของระบบนิเวศที่เป็นธรรมชาติ เพื่อรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรม และใช้เป็นแหล่งศึกษาด้านวิทยาศาสตร์
แผนปฏิบัติการ 21	หรือ Agenda 21 หรือแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน, ปฏิญญาริโอเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา มีวัตถุประสงค์คือ ช่วยการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของโลกดำเนินไปด้วยกัน เพื่อให้การพัฒนาในแต่ละด้านเป็นไปอย่างยั่งยืนและเกิดความสมดุลระหว่างกัน

พายุหมุนเขตร้อน	ประเภทของพายุหมุนเขตร้อนโดยแบ่งตาม (1) กำลังความเร็วลมใกล้บริเวณศูนย์กลางพายุ จากมากไปน้อยคือ Typhoon ➡ Tropical Storm ➡ Depression ได้ฝุ่น -มีความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางตั้งแต่ 118 ก.ม./ช.ม.ขึ้นไป ไชนร็อน -ตั้งแต่ 63-117 ก.ม./ช.ม. ดีเปรสชัน -ต่ำกว่า 63 ก.ม./ช.ม. (2) แหล่งกำเนิด ถ้าเกิดบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตกและทะเลจีนใต้เรียกว่า ได้ฝุ่น บริเวณมหาสมุทรแอตแลนติกและอ่าวเม็กซิโกเรียกว่า เฮอริเคน (hurricane) บริเวณมหาสมุทรอินเดียหรืออ่าวเบงกอลเรียกว่า ไซโคลน (cyclone) บริเวณทวีปออสเตรเลียเรียกว่า วิลลี่-วิลลี่ (willy-willy) ดังนั้นการเรียกชื่อพายุหมุนเขตร้อนที่แตกต่างกันก็เพื่อให้ทราบกำลังความแรงและการป้องกัน
------------------------	---

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

ภูมิอากาศทุ่งหญ้าเขตร้อน (Aw)	หรือภูมิอากาศแบบสะวันนา ลักษณะของภูมิอากาศในเขตร้อนคือ ปริมาณฝนปานกลาง ฤดูร้อนมีฝนตก ฤดูหนาวแห้งแล้ง มีฤดูแล้งคั่นนานหลายเดือน พืชพรรณธรรมชาติเป็นแบบทุ่งหญ้า สลับป่าโปร่ง เขตภูมิอากาศแบบ Aw เช่น พื้นที่ส่วนใหญ่ของไทย, คาบสมุทรอินโดจีน, ออสเตรเลียตอนเหนือ เขตทุ่งหญ้ายักษ์ทางโกยาโนส กัมโปส ที่ราบสูงบราซิล ที่ราบสูงกิอานา ลุ่มแม่น้ำโอริโนโคในทวีปอเมริกาใต้, อเมริกากลางด้านตะวันตก ปลายแหลมฟลอริดา และหมู่เกาะในแคริบเบียน
ร่องมรสุม	หรือแนวปะทะเขตร้อน เกิดจากแนวปะทะของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ กับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแนวพาดขวางในแนวตะวันตก-ตะวันออก เกิดในช่วงเดือนพฤษภาคมและกันยายน แนวปะทะมีความกว้างเปลี่ยนแปลงตามความรุนแรงของลมมรสุมทั้งสองด้าน ถ้ามรสุมทั้งสองด้านมีกำลังแรงขึ้นพร้อมๆ กันก็บีบให้แนวนั้นแคบและมีความรุนแรง ทำให้มีฝนตกมาก ร่องมรสุมนี้เลื่อนขึ้นลงตามดวงอาทิตย์คือ ฤดูร้อนเลื่อนขึ้นไปทางเหนือ ฤดูหนาวเลื่อนลงทางใต้ การเคลื่อนตัวของแนวนี้เป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนฤดูกาล คือ เปลี่ยนจากมรสุมฝ่ายหนึ่งเป็นมรสุมอีกฝ่ายหนึ่ง
ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)	เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ช่วยในการจัดเก็บจัดทำ วิเคราะห์ ทำแบบจำลอง และการแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ องค์ประกอบของ GIS (1) ข้อมูล (2) บุคลากร (3) เครื่องคอมพิวเตอร์ (4) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประโยชน์ของ GIS เช่น การวางผังเมือง การสำรวจพื้นที่ป่าไม้ การป้องกันภัยธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสาธารณสุข การจัดการระบบไฟฟ้า-ประปา-จราจร การวิเคราะห์การตลาด
ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS)	การนำคลื่นสัญญาณจากดาวเทียมบอกตำแหน่งสิ่งต่างๆ ของพื้นโลก โดยอ่านค่าเป็นละติจูดและลองจิจูด ระบบนี้มีประโยชน์ต่อการบอกตำแหน่งและทิศทางการเดินทาง
รีโมท เซนซิง	เป็นการบันทึกข้อมูลระยะไกล โดยดาวเทียมจะเก็บข้อมูลของวัตถุหรือพื้นที่เป้าหมายบนพื้นผิวโลกจากรังสีที่สะท้อนหรือจากอุณหภูมิของวัตถุนั้นๆ จากนั้นดาวเทียมจะส่งข้อมูลเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งจะบันทึกข้อมูลเป็นเชิงตัวเลขไว้ในแถบบันทึกข้อมูล เพื่อนำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์และนำเสนอเป็นแผ่นฟิล์มหรือภาพพิมพ์ แล้วนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การเกษตร ธรณีวิทยา ป่าไม้ สมุทรศาสตร์ อุทกวิทยา อุตุนิยมวิทยา

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com

ลมตะเภา	เป็นลมที่พัดในช่วงฤดูร้อน (มีนาคม-เมษายน) ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศเหนือพื้นดินมีอุณหภูมิสูงกว่าพื้นน้ำอ่าวไทย จึงมีลมพัดจากอ่าวไทยขึ้นไปตามลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในช่วงลมตะเภานี้จึงมีการจัดงานประกวดว่าวนานาชาติขึ้น
ลมประจำถิ่น	เป็นลมที่พัดประจำท้องถิ่นนั้นๆ ในไทยมีลมประจำถิ่น 2 ชนิดคือ (1) ลมข้าวเบา –พัดจากตอนบนลงไปตามลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวประมาณเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน (2) ลมตะเภา –พัดจากอ่าวไทยขึ้นไปตามลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน ในสมัยโบราณเป็นลมที่ช่วยพัดเรือสำเภาเข้ามาค้าขายยังชายฝั่งอ่าวไทย ข้อสังเกต ในทวีปอเมริกาเหนือแถบเทือกเขารอกกี มีลมประจำถิ่นชื่อ ลมชินุก (Chinook)
เลิสต์	ที่ราบดินเลิสต์หรือที่ราบดินลมหอบ เช่น ที่ราบในเขตทุ่งหญ้าปัมปีสในประเทศอาร์เจนตินา ที่ราบดินลมหอบสีเหลืองบริเวณลุ่มแม่น้ำฮวงโห
เส้นวันที่สากล	เป็นเส้นเมริเดียน 180 องศาตามทาบซ้อนเป็นเส้นเดียวกันและตัดผ่านตอนกลางของมหาสมุทรแปซิฟิก ใช้เป็นเขตกำหนดการเปลี่ยนวันเมื่อเดินทางข้ามเส้นนี้ไป เช่น ถ้าเราเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปนิวยอร์ก เมื่อผ่านเส้นวันที่สากล จะต้องลดวันลงหนึ่งวัน ถ้าเราเดินทางจากนิวยอร์กไปกรุงเทพฯ เมื่อผ่านเส้นนี้ จะต้องเพิ่มวันขึ้นหนึ่งวัน

สังคม อ.ชัย

www.kru-lilly.com